ఆధునిక తెలుగు బోధన - ప్రశిక్షణ గ్రంథావళి

తెలుగు పరిచయ వాచకం

వ్రాతపని పుస్తకం

WORKBOOK : TELUGU INTRODUCTORY READER

తెలుగు అకాడమి
హైదరాబాదు
1981

ఆధునిక తెలుగు బోధన - ప్రశిక్షణ గ్రంథావళి - 2

తెలుగు పరిచయ వాచకం

వ్రాతపని పుస్తకం

WORKBOOK : TELUGU INTRODUCTORY READER

రచయిత :

డా॥ పి. దక్షిణామూర్తి

రిసర్చ్ ఆఫీసర్, తెలుగు అకాడమి

సంపాదకుడు :

డా॥ ఎం. రామారెడ్డి

డిప్యూటీ డైరక్టర్, తెలుగు అకాడమి

తెలుగు అకాడమి

హైదరాబాదు

1981

telugu paricaya vaacakam vraatapani pustakam (Workbook : Telugu Introductory Reader) Author : Dr. P. Dakshinamurty : Editor : Dr. M. Ramareddy
First Edition 1981 ; pp iv + 142

First Edition, 1981
Copies : 1000

Price ; Rs. 5-50

Printed in India
At Jyothi Press, Hyderabad - 500 380, Andhra Pradesh

ప్రవేశిక

తెలుగు మాతృభాష కాని ఉద్యోగులకూ తదితరులకూ రెండోభాషగా తెలుగు నేర్పడం తెలుగు అకాడమి నిర్ణీత కార్యకలాపాల్లో ఒకటి.

తెలుగు అకాడమి మూడు తెలుగు కోర్సులు నిర్వహిస్తున్నది. వాటిలో మొదటిది 'పరిచయకోర్సు'. ఇది నాలుగు నెలలపాటు నిర్వహించబడుతుంది. తెలుగు బొత్తిగా రానివాళ్ళు ఈ కోర్సులో చేరవచ్చు. ఇందులో తెలుగు వ్రాత, సంభాషణలతోబాటు, వాడుకభాషలోని సరళమైన వివిధ వాక్యరూపాలను పరిచయం చేయడం జరుగుతుంది.

పరిచయ కోర్సుకు వాచక పుస్తకం, 'వ్రాతపని పుస్తకం' (వర్క్ బుక్) అకాడమి ప్రచురించింది. ఈ పుస్తకాల్ని అధ్యాపకుల సహాయంతో ఉపయోగించుకోవలసి ఉంటుంది.

పరిచయ వాచకంలో ఉన్న పాఠాలు మొత్తం 21. ఆధునికమైన తెలుగుభాషలో ఉన్న వివిధ వాక్యరూపాలు దీంట్లో పరిచయమవుతాయి. అన్నిటికన్న సరళమైన క్రియారహిత వాక్యాలతో మొదలుపెట్టి పెద్ద వాక్యాల వరకు అనేక వాక్యరూపాల్ని దీంట్లో ప్రవేశపెట్టడం జరిగింది.

ఈ వ్రాతపని పుస్తకంలో వివిధ వ్యాకరణాంశాలకు, వాక్యపరివర్తనకు, అనువాదాలకు, వ్యాసరచన మొ॥ వాటికి సంబంధించిన అభ్యాసాలు పొందుపరచడం జరిగింది. విద్యార్థులు ఒక్కొక్క పాఠమే చదివి, దానికి సంబంధించిన అభ్యాసాలు వ్రాతపని పుస్తకంలో చూసుకొని చెయ్యవచ్చు. ప్రతి ప్రశ్నలో ప్రతి అంశానికి జవాబు వ్రాయడానికి కావలసినంత చోటు వ్రాతపని పుస్తకంలో ఉంటుంది.

ఈ పుస్తకంలో మొదట, తెలుగు వర్ణమాలను గురించి ఉదాహరణలతో కూడిన వివరణ, దానిమీద అభ్యాసం ఉన్నాయి. పుస్తకం చివర తెలుగు—ఇంగ్లీషు పదకోశం (గ్లాసరీ) కూడా పొందుపరచడం జరిగింది.

ఈ పుస్తకాన్ని ముచ్చటగా ముద్రించిన జ్యోతి ప్రెస్ వారికి ధన్యవాదాలు.

CONTENTS

TELUGU ALPHABET

The primary and secondary symbols of Telugu sounds are introduced in the Telugu Reader–I. After a careful study and writing practice of those signs the student can identify various symbols used in a word. Thus he is able to associate the spoken word with the written form.

For an intensive practice of these symbols the student is advised to select a number of words and find out the primary and secondary symbols used in writing. For the benefit of the students, a few words are given here to identify the symbols of various vowels and consonants occuring in the initial position. The secondary symbols always occur in the non–initial position.

VOWELS :

అడవి		ఇటిక		ఉరుము	
aDavi	'forest'	iTika	'brick'	urumu	'thunder'
ఆట		ఈగ		ఊరు	
aaTa	'play'	iiga	'fly'	uuru	'town'
					ఋణం
					ruNam 'debt'
ఎవరు				ఒడి	
evaru	'who'			oDi	'lap'
ఏమిటి				ఓడ	
eemiTi	'what'			ooDa	'ship'

ఐదు aidu	'five'			ఔను aunu	'yes'

CONSONANTS :

కల kala	'dream'	కిటికీ kiTikii	'window'	కుండ kuNDa	'pot'
కాకి kaaki	'crow'	కీలు kiilu	'joint (of bones)'	కూర kuura	'curry'
				కృషి krushi	'effort'
కెరటం keraTam	'wave'			కొడుకు koDuku	'son'
కేసు keesu	'case'			కోడలు kooDalu	'daughter–in –law'
కైకరం kaikaram	'name of a village'			కౌగిలి kaugili	'embrace'
గది gadi	'room'	గిన్నె ginne	'metal vessel'	గుడి guDi	'temple'
గాలి gaali	'air'	గీత giita	'line'	గూడు guuDu	'nest'

				గృహం gruham	'house'
గెలుపు gelupu	'victory'			గొడుగు goDugu	'umbrella'
గేదె geede	'buffalo'			గోడ gooDa	'wall'
గైడు gaiDu	'guide'			గౌను gaunu	'gown'
చక్కెర tsakkera	'sugar'	చిన్న cinna	'small'	చుట్టం tsuTTam	'relative'
చాప tsaapa	'mat'	చీమ ciima	'ant'	చూపు tsuupu	'eye-sight'
చెల్లెలు cellelu	'younger sister'			చొక్కా tsokkaa	'shirt'
చేదు ceedu	'bitter(ness)'			చోటు tsooTu	'place'
చైనా cainaa	'China'			చౌక tsauka	'inexpensive'
జలుబు dzalubu	'head-cold'	జిల్లా jillaa	'district'	జుట్టు dzuTTu	'hair'
జాలి dzaali	'pity'	జీతం jiitam	'salary'	జూకా dzuukaa	'ear–drop'

జెడ
jeDa 'plaited hair'

జొన్న
dzonna 'millet'

జేబు
jeebu 'pocket'

జోడు
dzooDu 'pair'

జైలు
jailu 'jail'

జౌళి
dzauLi 'textile' (industry etc.)

టమాటా
TamaaTaa 'tomato'

టిక్కెట్టు
TikkeTTu 'ticket'

టాకీసు
Taakiisu 'talkies' (cinema theatre)

టీకా
Tiikaa 'vaccination'(mark)

టూకీ
Tuukii 'brief'

టెంకాయ
Tenkaaya 'coconut'

టేకు
Teeku 'teak(wood)'

టోపీ
Toopii 'cap'

టైరు
Tairu 'tyre'

టౌను
Taunu 'town'

డబ్బు
Dabbu 'money'

డిపో
Dipoo 'depot'

డాక్టరు
DaakTaru 'doctor'

డెక్క
Dekka 'hoof'

డొల్ల
Dolla 'hollow'

డేగిసా
Deegisaa 'vessel for boiling (bathing) water'

డోలు
Doolu 'musical drum'

డైరీ
Dairii 'diary'

డౌటు
DauTu 'doubt'

తల
tala 'head'

తిట్టు
tiTTu 'scolding, abuse'

తుమ్ము
tummu 'sneeze'

తాత
taata 'grand-father'

తీపి
tiipi 'sweetness, sweetmeat'

తూర్పు
tuurpu 'east'

తృప్తి
trupti 'satisfaction

తెలుగు
telugu 'Telugu(language)'

తొట్టి
toTTi 'tub'

తేనె
teene 'honey'

తోట
tooTa 'garden, orchard'

తైలం
tailam 'oil'

తౌడు
tauDu 'bran'

దగ్గు
daggu 'cough'

దారి
daari 'way'

దెబ్బ
debba 'blow'

దేశం
deeSam 'country'

దైవం
daivam 'God'

నల్లి
nalli 'bed-bug'

నాలిక
naalika 'tongue'

నెయ్యి
neyyi 'ghee'

నేను
neenu 'I'

దిగులు
digulu 'sadness'

దీపం
diipam 'lamp'

నిచ్చెన
niccena 'ladder'

నీడ
niiDa 'shade,shadow'

దువ్వెన
duvvena 'comb'

దూరం
duuram 'distance'

దృష్టి
drushTi 'eye-sight view'

దొడ్డి
doDDi 'court-yard'

దోమ
dooma 'mosquito'

దౌర్జన్యం
daurjanyam 'violence'

నుయ్యి
nuyyi 'water well'

నూరు
nuuru 'hundred'

నృత్యం
nrutyam 'dance'

నొప్పి
noppi 'pain'

నోరు
nooru 'mouth'

నైలు(నది) nailu(nadi) '(river) Nile'		నౌకరు naukaru 'servant'
పని pani 'work'	పిల్లి pilli 'cat'	పులి puli 'tiger'
పాలు paalu 'milk'	పీట piiTa 'wooden plank'	పూజ puuja 'worship'
పెద్ద pedda 'big'		పొడి poDi 'powder'
పేను peenu 'louse'		పోలిక poolika 'resemblance'
పైస paisa 'paisa'		పౌను paunu 'pound'(sterling or standard of weight)
బరువు baruwu 'weight'	బియ్యం biyyam 'rice'	బుట్ట buTTa 'basket'
బావి baavi 'water well'	బీరువా biiruvaa 'almirah'	బూడిద buuDida 'ash'
		బృందం brundam 'troupe or group of persons

బెల్లం
bellam 'jaggery'

బేలు
beelu 'bale (of cotton)'

మనిషి
manishi 'person (man or woman)'

మాట
maaTa 'word'

మెట్టు
meTTu 'step' (of door/ staircase)

మేకు
meeku 'nail'

మైలు
mailu 'mile'

యమున
yamuna '(river) Yamuna'

యాత్ర
yaatra 'pilgrimage'

మిరియం
miriyam 'pepper'

మీగడ
miigaDa 'cream'

బొమ్మ
bomma 'doll, picture'

బోను
boonu 'trap, cage'

ముద్దు
muddu 'kiss'

మూడు
muuDu 'three'

మొక్క
mokka 'plant'

మోసం
moosam 'deceit'

మౌనం
maunam 'silence'

యుద్ధం
yuddham 'war'

రంగు
rangu 'colour'

రింగు
ringu 'ring'

రుచి
ruci 'taste'

రాయి
raayi 'stone'

రీతి
riiti 'manner'

రూపాయి
ruupaayi 'rupee'

రెండు
reNDu 'two'

రొద
roda 'noise'

రేపు
reepu 'tomorrow'

రోడ్డు
rooDDu 'road'

రైలు
railu 'railway train'

రౌతు
rautu 'horse rider, boulder'

లంగరు
langaru "anchor'

లిపి
lipi 'script'

లుంగీ
lungii 'lungi'

లావు
laavu 'stout (ness)'

లీల
liila 'name of a female person, sport of God'

లెక్క
lekka 'account, money, sum'

లోట్టి
loTTI 'small earthen pot (used in collecting toddy from the trees)'

లేడి
leeDi 'deer'

లోతు
lootu 'depth'

లైసెన్సు
laisensu 'licence'

లౌడ్ స్పీకరు
lauD spiikaru 'loud-speaker'

వర్షం
varsham 'rain'

విత్తనం
vittanam 'seed'

వృత్తి
vrutti 'profession, occupation'

వాన
vaana 'rain'

వీధి
viidhi 'street'

వెన్న
venna 'butter'

వేడి
veeDi 'heat'

వోటు
vooTu 'vote'

వైద్యం
vaidyam 'medical treatment or practice'

శంఖం
Sankham 'conch'

శివుడు
SivuDu 'Lord Siva'

శుక్రవారం
Sukravaaram 'Friday'

శాలువా
saaluvaa 'shawl'

శీలం
Siilam 'character'

శూన్యం
Suunyam 'void, emptiness'

శొంఠి
SoNThi 'dry ginger'

శేషగిరి
Seeshagiri 'name of a male person'

శోభనం
Soobhanam 'nuptial ceremony'

శైలజ
Sailaja 'name of a female person'

శౌర్యం
Sauryam 'valour, heroism'

షరతు
sharatu 'stipulated condition'

షికారు
shikaaru 'pleasure walk, stroll'

షావుకారు
shaavukaaru 'sahukar, seth, merchant'

సబ్బు
sabbu 'soap'

సిరా
siraa 'ink'

సున్న
sunna 'zero'

సాయంత్రం
saayantram 'evening'

సీసా
siisaa 'bottle'

సూది
suudi 'needle'

సృష్టి
srushTi 'creation'

సెకను
sekanu 'second' (of measurement of time)

సొమ్ము
sommu 'money, ornament'

సేద్యం
seedyam 'cultivation'

సోమరి
soomari 'lazy person'

సైన్యం
sainyam 'army'

సౌకర్యం
saukaryam 'convenience'

హక్కు
hakku 'right, privilege'

హిందువు
hinduvu 'Hindu person'

హుండీ
huNDii 'hundi'

హాలు
haalu 'hall'

హీటరు
hiiTaru 'heater'

హూణుడు
huuNuDu 'a Hun' (of race)

హెచ్చు
hetstsu 'excess, more'

హృదయం
hrudayam 'heart'

హేళన
heeLana 'mockery'

హోళీ
hooLii 'festival Holi'

హైదరాబాదు
haidaraabaadu 'Hyderabad'

హౌదా
haudaa 'seat arranged on elephant'

The following items consist of geminates:

అక్క
akka 'elder sister'

మొగ్గ
mogga 'bud'

అచ్చు
atstsu 'print'

మజ్జిగ
maJjiga 'butter milk'

కట్ట kaTTa 'bundle' (of books etc.) చెడ్డ ceDDa 'bad' అత్త atta 'aunt' అద్దం addam 'mirror'

అన్నం annam 'cooked rice'

కప్ప kappa 'frog' డబ్బు Dabbu 'money' అమ్మ amma 'mummy, mother'

కొయ్య koyya 'wood(en)' గుర్రం gurram 'horse' తెల్ల tella 'white' మువ్వ muvva 'tinkling bell'

బస్సు bassu 'bus' బిళ్ళ biLLa 'tablet'

The following items consist of the various consonants joined into clusters :

రక్తం raktam 'blood' రుక్మిణి rukmiNi 'name of a female person' వాక్యం vaakyam 'sentence' చక్రం cakram 'wheel'

సౌఖ్యం saukhyam 'comfort' వాఙ్మయం vaangmayam 'language and literature'

వజ్రం vajram 'diamond' జ్ఞానం jnaanam 'wisdom'

కట్నం
kaTNam 'dowry'

కుట్ర
kuTra 'conspiracy'

పొట్లం
poTlam 'packet'

ఆత్మ
aatma 'soul'

మాత్ర
maatra 'pill'

న్యాయం
nyaayam 'justice'

శుభ్రత
Subhrata 'cleanliness'

వర్తకం
vartakam 'trade'

సూర్యుడు
suuryuDu 'Sun'

తూర్పు
tuurpu 'east'

పుస్తకం
pustakam 'book'

శాస్త్రం
Saastram 'science'

సంస్కృతం
samskrutam 'Sanskrit language'

The following items in pairs, show a contrast in the leagth of vowels in the initial position.

అ - ఆ :	అది - ఆది	adi – aadi
	గది - గాది	gadi – gaadi
	వరి - వారి	vari – vaari
	కలం - కాలం	kalam – kaalam
ఇ - ఈ :	ఇనుము - ఈను	inumu – iinu
	గిత్త - గీత	gitta – giita
ఉ - ఊ :	ఉరి - ఊరి	uri – uuri
ఎ - ఏ :	ఎనుము - ఏనుగు	enumu – eenugu
	మెతుకు - మేకు	metuku – meeku
	పెద్దవాడు - పేదవాడు	peddavaaDu – PeedavaDu
ఒ - ఓ :	ఒడి - ఓడి	oDi – ooDi
	కొడి - కోడి	kodi – kooDi
	మొదలు - మోదలు	modalu – moodalu

The following items in pairs show a contrast in the quality of consonants.

క – గ :	కరువు - గరువు	karuvu-garuvu
	కాలి - గాలి	kaali - gaali
	కోడలు - గోడలు	kooDalu – gooDalu
	పాక - పాగ	paaka – paaga
	పడక - పడగ	paDaka – paDaga
	పెరుకు - పెరుగు	peruku – perugu
చ – జ :	చరుపు - జరుపు	tsarupu – dzarupu
	చుట్టు - జుట్టు	tsuTTu – dzuTTu
	గుచ్చు - గుజ్జు	gutstsu–gudzdzu
ట – డ :	ఆట - ఆడ	aaTa – aaDa
	ఓటు - ఓడు	ooTu – ooDu
	కోటి - కోడి	kooTi – kooDi

త - ద :	చేత - చేద	æta – æda
	మోత - మోద	moota – mooda
ప - బ :	పరువు - బరువు	paruvu – baruvu
	పాట - బాట	paaTa – baaTa
ణ - న :	రాణి - రాని	raaNi – raani
ల - ళ :	కల - కళ	kala – kaLa
	కల్లు - కళ్ళు	kallu – kaLLu
	ముల్లు - ముళ్ళు	mullu – muLLu
ట - త :	కోట - కోత	kooTa – koota
	కోటి - కోతి	kooTi – kooti
	పాట - పాత	paaTa - paata
	మూట - మూత	muuTa – muuta
డ – ద :	పొడ - పొద	poDa – poda
	పొడి - పొది	poDi – podi

3)

	గుడ్డు - గుద్దు	guDDu – guddu
	పొడుగు - పొదుగు	poDugu – podugu
డ – ర :	కొడుకు - కొరుకు	koDuku – koruku
	అడుగు - అరుగు	aDugu – arugu
	ఆడు - ఆరు	aaDu – aaru
	వాడు - వారు	vaaDu – vaaru

The following pairs of items contain geminates in the second column.

క - క్క :	పకపకలు - పక్కపక్కలు	pakapakalu – pakkapakkalu
గ - గ్గ :	మొగ - మొగ్గ	moga – mogga
చ - చ్చ :	నాచు - నచ్చు	naatsu – natstsu
జ - జ్జ :	పూజ - మజ్జిగ	puuja – majjiga
ట - ట్ట :	ఆట - అట్ట	aaTa – aTTa
డ - డ్డ :	ఆడు - అడ్డు	aaDu – aDDu
త - త్త :	కోత - కొత్త	koota – kotta

ద - ద్ద :	గద - గద్ద	gada – gadda
న - న్న :	మొన - మొన్న	mona – monna
ప - ప్ప :	చాప - చొప్ప	tsaapa – tsoppa
బ - బ్బ :	డాబా - డబ్బా	Daabaa – Dabbaa
మ - మ్మ :	దోమ - దొమ్మ	dooma – domma
య - య్య :	కాయ - కొయ్య	kaaya – koyya
ర - ర్ర :	బార - బర్రె	baara – barre
ల - ల్ల :	చలి - చల్ల	tsali – tsalla
వ - వ్వ :	బావ - బువ్వ	baava – buvva
స - స్స :	బస - బస్సు	basa – bassu
ళ - ళ్ళ :	కళ - కళ్ళెం	kaLa – kaLLem

In connected speech, when a final *i* is followed by *aa* the resultant sound is æ.

పిల్ల	+ ఆ ?	= పిల్లా ?	
pilla	+ aa ?	= pillaa ?	'a girl ?'

పిల్లి	+ ఆ ?	+ పిల్లా ?	
pilli	+ aa ?	= pill æ ?	' a cat ? '
బండ	+ ఆపు	= బండాపు	
baNDa	+ aapu	=baNDaapu	'stop the boulder
బండి	+ ఆపు	= బండాపు	
baNDi	+ aapu	= baNDæpu	'stop the cart'

m in the intervocalic position or in the final position or before *v*, *s* and *h* is pronounced as a nasalized *v* (phonetically written is a *v̐*, వఁ) is some regional dialects.

a) Intervocalic position :

dooma – *doov̐a* 'mosquito'

mamiDipaNdu - maav̐iDipaNdu 'mango fruit'

b) Final position :

meem – *meev̐* 'we' (excl.)

vaaram – *vaarav̐* 'week'

c) Before *v* / *s* / *h*

samvatsaram–sav̐atsarav̐ 'year'

mamsam — *maav̐sav̐* 'meat'

simham — *siv̐hav̐* 'lion'

EXERCISE—1

1. Fill up the blanks with appropriate Telugu symbols (primary and/ or secondary symbols).

(a)	...ట aaTa	...కు aaku	...పు reepu
	ఈ... iiga	పా... paata	రై... railu
	...లక palaka	న... nadi	...డి poDi
	క... kaLa	...ర kuura	టో... Toopii
	భ...నం bhavanam	...దవి pedavi	...డీ rauDii
(b)	...క్క akka	క...డం kaTTaDam	డ... Dabbu
	మొ... mogga	ల... laDDu	తి...రుసు timmarusu
	ప...క paccika	ఇ...డి ittadi	కో... koyya
	మ...గ majjiga	హ... haddu	క... karra

గ... gatstsu	గ...వరం gannavaram	పి... pilli
గు... gudzdzu	గొ...తనం goppatanam	ర... ravva
వం...కర vankara	ప...చదార pantsadaara	గ...ట gaNTa
ల...గా langaa	పు...జు punzu	ఎ...డ eNDa
ము...త munta	చె...ప cempa	వర... varam
వ...ద vanda	చె...బు cembu	అ...ద... andam

(c)

ర....ం **raktam**	వా...యం **vaagmayam**	ప....ం **paTNam**
ల....ం lagnam	రా...ం raajyam	మె....సు meDraasu
పు....ం puNyam	ప... padma	ఉ.... upmaa
యా.... yaatra	అ....యం anyaayam	శు....త Subhrata

చె....	చ....ం	....పారం
cemcaa	carmam	vyaapaaram
సే....	క....ణి	....మల
seemyaa	kalyaaNi	Syaamala
పు....మి	....	....
pushyami	Srii	skruu
బ్ర....	సం....తి	మహా....డు
brahma	sankraanti	mahaatmuDu

EXERCISE—II

1. Write your full name and address.

2. Write the names of your class – mates.

Lesson : 1

Telugu pronouns come under two categories, denoting (i) proximity and (ii) distance of persons, places or things referred to. First person plural has two seperate forms to include (i.e., *manam*) and to exclude (e. g. *meem* (*u*)) the listener. In the third person singular, there are a number of forms used in different degrees of respcet (e.g.,*waaru, aayana, atanu*): Hence the student is advised to pay more attention to this aspect.

EXERCISE — I

Match the following pronouns (Column–I) with the appropriate names of persons and profession given in the second column to make verbless sentences.

1. వీరు	— — — — —	రేడియో
2. అది	— — — — —	ఇంజినీరు గారు
3. వాడు	— — — — —	మంత్రిగారు
4. ఆయన	— — — — —	పాపాయి
5. ఈవిడ	— — — — —	నటుడు
6. ఇతను	— — — — —	శారదమ్మగారు
7. ఇది	— — — — —	మాస్టరుగారు
8. ఈమె	— — — — —	బుజ్జిబాబు
9. ఈయన	— — — — —	గాయకురాలు
10. ఆమె	— — — — —	యూసఫ్
11. వారు	— — — — —	నర్సు
13. అతను	— — — — —	డాక్టరుగారు

EXERCISE — II

Select ten items from the personal pronouns given above and frame interrogative sentences using the appropriate question - word *eemiTi* or *ewaru*.

1. — — — — — — ?

2. — — — — — — ?

3. — — — — — — ?

4. — — — — — — ?

5. — — — — — — ?

6. — — — — — — ?

7. — — — — — — ?

8. — — — — — — ?

9. — — — — — — ?

10. — — — — — — ?

EXERCISE — III

Select the correct sentences in which - *gaaru* suffix is appropriate and translate them into English.

1. వాడు రాముడుగారు.

2. ఆవిడ సుందరమ్మగారు.

3. అది ఆవుగారు.

4. అతను రంగారావుగారు.

5. వీరు సుబ్రహ్మణ్యంగారు.

6. వీడు యాదగిరిగారు.

7. ఆమె సుశీలగారు.

8. వారు సరోజినీదేవిగారు.

9. ఈయన సుబ్బారావుగారు.

10. ఈవిడ సూర్యకాంతంగారు.

11. ఆయన ఓబులప్పగారు.

12. ఇతను దొంగగారు.

13. ఇది పాపాయిగారు.

14. ఈమె టీచరుగారు.

Lesson : 2

EXERCISE — I

1. Give plural forms of the following words :

నవ్వు 'laugh'	గుడి 'temple'
అందం 'beauty'	గోరు 'finger-nail'
చోటు 'place'	రోకలి 'pestle'
కోతి 'monkey'	బండి 'cart'
మైలు 'mile'	ముల్లు 'thorn'
గొయ్యి 'pit'	గట్టు 'bund'
ఇది 'this thing'	వాడు 'that male person (inferior/intimate)'

2. Give singular forms of the following words·

పనులు 'works'	రాళ్ళు 'stones'
ఊళ్ళు 'towns'	అవి 'these things'
తొట్లు 'tubs'	వీళ్ళు 'those persons'
రైళ్ళు 'trains'	కళలు 'arts'

పెళ్ళిళ్ళు 'marriages' పొలాలు 'cultivating lands'

యువకులు 'young men' నోట్లు '(rupee) notes'

సంచీలు 'bags' రోడ్లు 'roads'

EXERCISE — II

1. Convert the following sentences into questions by adding *aa* suffix.

(క) అతను గోపాలరావు. ... ...

(చ) ఆమె జానకమ్మగారు. ... ...

(ట) అదిసి టీబస్సు. ... ...

(త) ఆయన గంగా రెడ్డి గారు. ... ...

(ప) వీరు శర్మగారు. ... ...

(గ) అవి కాయితాలు. ... ...

(జ) వాడు కిశోర్ బాబు. ... ...

(డ) ఇది కవిత. ... ...

(ద) వీళ్ళు అమ్మాయిలు. ... ...

(బ) ఇవి సినిమా హాళ్ళు. ... ...

2. Q. ఇది పుస్తకమా ? Is this a book ?

A 1. (pos.) ఔనండి; ఇది పుస్తకం; Yes please (sir); this is a book.

A 2. (neg.) కాదండి; ఇది పుస్తకం కాదు. No please (sir); this is not a book.

In the model given above, there is a question and two possible answers; A 1 is the positive and A 2 is the negative.

Basing on the model, answer the following sentences as directed.

(a) అది కలమా ? ... ... (positive)

(b) ఆయన సూరయ్యగారా ? ... ... (negative)

(c) ఆమె రాధా ? ... ... (positive)

(d) ఇవి బల్లలా ? ... ... (negative)

(e) అవి లారీలా ? ... ... (positive)

(f) వాళ్ళు గుమాస్తాలా ? ... ... (negative)

(g) ఆవిడ గాయకురాలా ? ... ... (positive)

(h) వాడు బుజ్జిబాబా ? ... ... (negative)

(i) ఇది నదా ? ... ... (positive)

(j) ఇవి కోట్లా ? ... ... (negative)

EXERCISE — II

1. Please translate the following sentences into English.

(a) ఇది ఆఫీసు. ....

(b) ఆయన మంత్రిగారు. ....

(c) అది రేడియో. ....

(d) ఇవి ఫైళ్ళు. ....

(e) వారు డైరక్టరుగారు. ....

(f) ఆమె ప్రతిభ. ....

(g) ఇది ఆస్పత్రి కాదు. ....

(h) వాడు పిల్లవాడు. ....

(i) వీళ్ళు యువతులు. ....

(j) అవి కుర్చీలు కాదు. ....

2. Please translate the following sentences into Telugu.

(a) This person (II degree of respect) is Mr. Ranganatham.

(b) That is a pencil. ... ...

(c) That is Santa. ... ...

(d) This is a table. ... ...

(e) This is a paper. ... ...

(f) This (female) person
(I degree of respect) is a teacher ... ...

(g) That is a doctor. ... ...

(h) This is not a pen. ... ...

(i) She is Bala Devi. ... ...

(h) He is not an engineer. ... ...

EXERCISE — III

Q. అది విమానం కదూ ? **That is an aeroplane. Is n't it ?**

A 1 ఔను; అది విమానమే! Yes, that is definitely an aeroplane.

A 2 కాదు, అది విమానం కాదు. No, that is not an aeroplane.

... ...

On the model of the above sentences, answer the following questions as directed. ... ...

(క) ఇది ఆఫీసు కదూ ? ... ... (positive)

(చ) వాడు గోపాల్ కదూ ? .... (negative)

(ట) ఆమె అరుణ కదూ ? .... (positive)

... ...

(త) ఆయన ప్రకాశరావుగారు కదూ ? .... (negative)

... ...

(ప) అది బస్సు కదూ ? .... (positive)

(గ) అతను మోహనరావు కదూ ? ... . (negative)

(జ) వారు ప్రొఫెసరుగారు కదూ ? ... ... (positive)

(డ) ఇది కోకిల కదూ ? .... (negative)

(ద) ఈయన శ్రీనివాసరెడ్డిగారు కదండీ? .... (positive)

(బ) ఈమె నిర్మలాదేవిగారు కదండీ ? .... (negative)

EXERCISE — IV

Write ten (assertive) sentences of you own using the personal pronouns. Half of them should be in the positive and half of them should be in the negative.

(క) — — — — — —

(చ) — — — — — —

(ట) — — — — — —

(త) — — — — — —

(ప) — — — — — —

(గ) — — — — — —

(జ) — — — — — —

(డ) — — — — — —

(ద) — — — — — —

(బ) — — — — — —

EXERCISE — I

1. Fill up the blanks with suitable pronominal adjectives.

(క) ఇది ... ... పుస్తకం. (my)

(చ) ఆయన ... ... డైరక్టరుగారు. (our)

(ట) ఈమె ... ... చెల్లెలు కదూ ? (your; plural)

(త) అది .... కారు కాదు. (his; II degree of respect)

(ప) అవి .... చీరలు. (her)

(గ) ఇది ... . బంగళా (his; I degree of respect)

(జ) అది .... చొక్కా కదూ? (your; singular)

(డ) ఇది .... సంచీకాదు. (his; infromal)

(ద) అవి .... కుర్చీలు ? (whose)

(బ) అది .... పుస్తకం ? (what)

(య) ఇది .... ఊరు ? (which)

(ర) .... కోటు రామ్మూర్తి కోటు (that)

(ల) .... స్కూటరు రెడ్డిగారి స్కూటరు. (this)

(వ) ఇది .... ఫైలు.

(her; II degree of respect)

EXERCISE — II

1. Translate the following sentences into Telugu.

... ...

(a) This is his (inferior / intimate) pen.

... ...

(b) That is her (II degree of respect) saree.

... ...

(c) This is my cycle.

... ...

(d) That is her (I degree of respect) car.

... ...

(e) This file is your (polite) file.

... ...

(f) That is his (informal) house.

... ...

(g) He (II degree of respect) is my father.

... ...

(h) That is your (singular; intimate) letter.

... ...

(i) This is our (exclusive) dog.

... ...

(j) What is your native place (town)?

... ...

2. Translate the following sentences into English.

(క) ఈమె మా అక్కయ్య. ... ...

(చ) ఇది మన బస్సు. ... ...

(ట) అది నా కుర్చీ. ... ...

(త) ఇవి నీ పుస్తకాలు. ... ...

(ప) అవి మీ ఉత్తరాలు. ... ...

(గ) ఇది వాళ్ళ ఇల్లు. ... ...

(జ) ఈమె అతని భార్య. ... ...

(డ) అది వీరి కుక్క. ... ...

(ద) ఇది వాడి పెన్సిలు. ....

(బ) అది దీని గౌను. ....

(య) ఇది ఎవరి సంచీ ? ....

(ర) మీ ఆఫీసు ఏ ఆఫీసు ? ....

(ల) ఆ కారు ఎవరి కారు ? ....

(వ) ఈ పేరు ఎవరి పేరు ? ....

(శ) రామయ్యగారి కోటు ఏ కోటు? ....

(ష) ఆయన ఉద్యోగం ఏం ఉద్యోగం ? ....

(స) ఆమె అత్తగారి ఊరు ఏమిటి? ....

(హ) మాలతి భర్త ఎవరు ? ....

EXERCISE — IV

Use the pronominal adjectives of the following forms in your own sentences.

(అతను) ....

(ఈయన) ....

(ఆమె) ....

(వారు) ....

(ఇది) ....

(ఈవిడ) ....

(ఎవరు) ....

(ఆయన) ....

(వీరు) ....

(ఈమె) ....

EXERCISE — V

Frame sentences by rearranging the following forms in the proper (

(క) ఫైలు - మీ - ఇది

... .

(చ) చిన్న - మా - ఊరు - ఊరు

... ...

(ట) మొగుడు - ఎల్లమ్మ - మల్లయ్య

... ...

(త) ఎంబాసిడరు - అన్నయ్య - మా - కారు

... ...

(ప) అత్తగారి - బొంబాయి - మీ - ఊరు - కదూ ?

... ...

(గ) లెక్చరరు - కాలేజి - అన్నయ్య - వాళ్ళ

... ...

(జ) కట్నం - అబ్బాయి - ఆ - లక్ష - రూపాయిలు

... ...

(డ) కామేశ్వరి - మామయ్యగారి - మా - పేరు - అమ్మాయి

... ...

(ద) పాట - అది - కదూ - బాలమురళీకృష్ణ

... ...

(ట) కాదు - రాష్ట్రం - తమిళనాడు - మన

... ...

EXERCISE — I

1. Fill up the blanks with appropriate words.

(క) ఇది ... రూపాయి (one)

(చ) అవి ... కుర్చీలు. (two)

(ట) ఇవి ... ఫైళ్ళు. (three)

(త) అవి ... బస్సులు. (four)

(ప) ఇవి ... పుస్తకాలు. (five)

(గ) అవి ... పండ్లు. (six)

(జ) ఇవి ... కల్లాలు. (seven)

(డ) అవి ... గదులు. (eight)

(ద) ఇవి ... ఆవులు. (nine)

(బ) అవి ... గ్లాసులు. (ten)

2. Answer the following questions.

(క) వాళ్ళు ఎంతమంది పిల్లలు ?

... ... (eleven)

(చ) వీళ్ళు ఎంతమంది ఆఫీసర్లు ? ... ... (twelve)

(ట) వాళ్ళు ఎంతమంది కూలీలు ? ... ... (thirteen)

(త) అవి ఎన్ని ఫైళ్ళు ? ... ... (twenty)

(ప) వీళ్ళు ఎందరు అమ్మాయిలు ? ... ... (thirty)

(గ) ఇవి ఎన్ని లారీలు ? ... ... (forty)

(జ) వాళ్ళు ఎంతమంది అబ్బాయిలు? ... ... (fifty)

(డ) అవి ఎన్ని కాయితాలు ? ... ... (hundred)

(ద) వీళ్ళు ఎందరు విద్యార్థులు ? ... ... (thousand)

(బ) ఇవి ఎన్ని రూపాయిలు ? ... ... (lakh)

EXERCISE—II

1. Translate the following into English.

(క) ఇది చిన్న గది. ... ...

(చ) అది పెద్ద హాలు. ... ...

(ట) ఇది కొత్త సైకిలు. ... ...

(త) అది పాత చొక్కా. ... ...

(ప) ఇది మంచి పుస్తకం. ... ...

(గ) అది చెడ్డ పని. ... ...

(జ) ఇది తెల్ల కాయితం. ... ...

(డ) అది పొట్టి గోడ. ... ...

(ద) ఇది నల్ల కారు. ... ...

(బ) అది పొడుగాటి కర్ర. ... ...

(య) ఆయన లావుపాటి మనిషి. ....

(ర) ఈమె సన్నటి మనిషి. ....

(ల) మీ ఊరు ఎటువంటి ఊరు? ....

(వ) మా ఊరు చక్కని ఊరు. ....

2. Translate the following into Telugu.

(a) This is a black cat. ... ...

(b) That is a small lane. ... ...

(c) This is a big town. ... ...

(d) That is a new pen. ... ...

(e) My house is a small house. ... ...

(f) This is a good medicine. ... ...

(g) That is a white shirt. ... ...

(h) This is an old saree. ... ...

(i) That is a long table. ... ...

(j) What sort of a person is he ? ... ...

EXERCISE — III

Write ten sentences of your own using the adjectives that are known to you.

(క) — — — — — —

(చ) — — — — — —

(ట) — — — — — —

(త) — — — — — —

(ప) — — — — — —

(గ) — — — — — —

(జ) — — — — — —

(డ) — — — — — —

(ద) — — — — — —

(బ) — — — — — —

EXERCISE — I

1. Transform the following sentences basing on the models given below.

	A	B
(i)	ఇది నా గది. (This is my room).	ఈ గది నాది. (This room is mine).
(ii)	ఇవి నా పుస్తకాలు. (These are my books).	ఈ పుస్తకాలు నావి. (These books are mine).

(a) ఇది నా సంచి. ....

(b) అది మా కుక్క. ....

(c) ఇది నీ ఉత్తరం. ....

(d) అది మీ పుస్తకం. ....

(e) ఇవి మా కుర్చీలు. ....

(f) ఇది ఆమె కలం. ....

(g) అది ఆయన కారు. ....

(h) ఇది మన క్లాసు. ....

(i) అవి నా ఫైళ్ళు. ....

(j) ఇవి మీ గదులు. ....

2. Transform the following sentences basing on the models given below.

A		B
(i) ఇది ఎవరి కారు ?	:	ఈ కారు ఎవరిది ?
(ii) ఇవి ఎవరి పుస్తకాలు ?	:	ఈ పుస్తకాలు ఎవరివి ?

(క) ఇది ఎవరి కుక్క ? ....

(చ) ఇవి ఎవరి చెప్పులు ? ....

(ట) అది ఎవరి బొమ్మ ? ....

(త) అవి ఎవరి కాయితాలు ? ....

(ప) మీ ఊరు ఏ ఊరు ? ....

(గ) ఈ ఇల్లే మా ఇల్లు. ....

(జ) ఆ పిల్లి వాళ్ళ పిల్లి. ....

(డ) ఇది మన పొలం. ....

(ద) అది పిల్లల బడి. ....

(బ) నీది ఏ సైకిలు ? ....

EXERCISE — II

Use the following words and frame ten sentences of your own.

ఆయనది	దానిది	ఏది	చిన్నది
అతనివి	వాటిది	ఎవరివి	మంచివి
ఆమెది	వాళ్ళవి	ఎలాటిది	రామారావుది
మావి	దేనిది	ఎర్రటివి	ఆఫీసర్లవి

(క) .... (గ) ... .

(చ) .... (జ) ....

(ట) .... (డ) ....

(త) ... ... (ద) ... ...

(ప) ... ... (బ) ... ...

EXERCISE — III

Frame sentences by rearranging the following forms in the proper order.

(క) చెల్లెలి చిన్న ప్లీడరు మామగారు మా ... ...

(చ) మంచివి తమ్ముడి మా పుస్తకాలు ... .

(ట) నా హిందీవి పత్రికలు ... .

(త) సినిమా ఆ తెలుగుది ... .

(ప) వాళ్ళది బాధ ఎవరి ... .

(గ) గౌనూ శాటిన్‌వి రిబ్బన్‌లూ కమల ... .

(జ) నా పెద్దది గొడుగు ... .

(డ) నోరు మీ పెద్దది అత్తగారి ... .

(ద) స్కూటరు అక్కయ్య పైరు మా కంపెనీది కొత్త ... .

(బ) నల్లటివి వకీలుగారి మా కుక్కలు ... .

(య) చీర రాధ ఎర్రటిది ... .

(ర) మా కొత్తవి కుర్చీలు ఆఫీసు ... .

(ల) ఫైలు కొత్త ఇది ... .

(వ) 'జనపదం' రంగాచార్యది నవల ... .

EXERCISE — IV

Answer the following questions as indicated in the second column.

(క) ఆ గౌను ఎవరిది ? ... ... (our baby's)

(చ) ఈ కుర్చీలు ఎవరివి ? ... ... (Mr. Ramarao's)

(ట) ఆమె ఎలాటిది ? ... ... (a good person)

(త) ఈ భవనం ఎవరిది ? ... ... (of my office)

(ప) వాళ్ళ కుక్క ఎలాటిది ? ... ... (of black colour)

(గ) మీ చెప్పులు ఎలాటివి ? ... ... (red ones)

(జ) ఆ ఫైళ్ళు ఎవరివి ? ... ... (Mr. Sarma's)

(డ) ఈ కారు ఎవరిది ? ... ... (of the Government)

(ద) ఈ పువ్వులు దేనివి ? .... (of that plant)

(బ) ఆ బీరువా వేటిది ? .... (of Telugu books)

Lesson : 6

EXERCISE — I

Fill up the blanks with suitable words.

(క)	ఇది	....	...	నెల	(first)
(చ)	అది	....	...	కుర్చీ.	(second)
(ట)	ఆయనది	....	...	కారు.	(third)
(త)	వాడిది	....	...	క్లాసు.	(fourth)
(ప)	వాళ్ళది	....	...	ఇల్లు.	(fifth)
(గ)	ఇది	....	...	పాఠం.	(sixth)
(జ)	ఈ రోజు	....	...	తేదీ	(seventh)
(డ)	రేపు	....	...	తారీఖు.	(eighth)
(ద)	ఎల్లుండి	....	...	రోజు.	(ninth)
(బ)	ఆవిడది	....	...	గది.	(tenth)

EXERCISE — II

Answer the following questions with suitable words.

(క) అతను ఎలాంటివాడు ? .... (a good person)

(చ) వాళ్ళు ఎలాంటివాళ్ళు ? ... ... (bad persons)

(ట) వారు ఎటువంటివారు ? ... ... (a great person)

(త) అనూరాధ ఎలాంటిది ? ... ... (a good person)

(ప) రంగయ్య ఎవరు ? ... ... (new person)

(గ) రామన్న పడుచువాడా ? ... ... (not a young person; old person)

(జ) రమాదేవి సంచీ పెద్దదా, చిన్నదా ? ... ... (small one)

(డ) బాబూరావు చొక్కాలు ఎలాంటివి? ... ... (white ones)

(ద) నీ పుస్తకం ఎర్రటిదా, నల్లటిదా ? ... ... (black one)

(బ) ఈ అబ్బాయి ఎన్నోవాడు ? ... ... (second one)

EXERCISE—III

1. Translate the following into Telugu.

(a) You are a nice (female) person (inferior). ... ...

(b) They are Bengali people. ... ...

(c) He is a bad person. ... ...

(d) I am a small (male) person. ... ...

(e) You (informal) are a nice (male) person. ... ...

(f) He (polite) is a great person. ... ...

(g) She (informal/inferior) is a Punjabi person. ... ...

(h) We are all good persons. ... ...

(i) You (plural) are employees. ... ...

(j) All are not rich people. ... ...

(చ) సుగుణకు కాలేజీలో సీటు కావాలి. ... ...

(ట) అతనికేమీ అక్కర్లేదు. ... ...

(త) సుందరానికి ట్రాన్స్ఫర్ కావాలి. ... ...

(ప) నాకు వెయ్యిరూపాయిలు వద్దు; ... ...
ఐదు వందలే కావాలి.

(గ) పిల్లలకు ఏం కావాలి ? ... ...

(జ) నీకు డబ్బు కావాలా ? ... ...

(డ) ఆమెకి కాఫీ అక్కర్లేదా ? ... ...

(ద) రంగడికి పుస్తకం వద్దా ? ... ...

(బ) మీకీ ఫైలు కావాలా, వద్దా? ... ...

2. Translate the following sentences into Telugu.

(a) He wants a scooter. ... ...

(b) She does not want a job. ... ...

(c) Do you want tea ? ... ...

(d) Don't you want money ? ... ...

(e) Do you want my pen or not ? ... ...

(f) I do not want anything. ... ...

(g) He wants your bag ... ...

(h) She does not want your file. ... ...

(i) Do you want a taxi or an auto-rikshaw ... ...

(j) We do not want anything. ... ...

EXERCISE — III

Fill up the blanks with appropriate forms as indicated in the second column.

(క) నాకు తమిళం .... (is known)

(చ) మా ఆవిడకి సంగీతం .... (is not known)

(ట) మీ అబ్బాయికి కబడ్డీ .... ? (is known)

(త) అతని భార్యకు తెలుగు .... (is not known)
కదూ ?

(ప) ఆమెకు నాట్యం కొంచెం ... . (is known)

(గ) రంగయ్యగారికి కారు డ్రైవింగు .... (is not known)

(జ) రోజీకి టైపురైటింగు .... (is known)

(డ) నజీర్‌కు మరాఠీ .... (is not known)

(ద) అరవిందకు ఏమీ .... (is not known)

(బ) నాకు నసీమ్, డెయిసీ, భారతి .... (are known)

EXERCISE—IV

a) Translate the following sentences into English.

(క) అతనికి సంస్కృతం వచ్చు. ....

(చ) నరసింహారావుగారు నాకు తెలుసు. ....

(ట) రంగాచారికి శకుంతల తెలియదు. ....

(త) మీకు తెలుగు తెలియదా ? ....

(ప) మా అక్కకు పాటలు వచ్చు. ....

(గ) మీ స్నేహితురాలికి నాట్యం వచ్చా? ....

(జ) సలీమ్‌కు పంజాబీ బాగా రాదండి. ....

(డ) నసీమ్‌కు తెలుగు ఎక్కువ రాదు. ....

(ఢ) రాధా, నీకు పాటలు వచ్చా ? ....

(ణ) నాకు తెలుగు పద్యాలు వచ్చు. ....

b. Translate the following sentences into Telugu.

i) She knows Karnatic music. ... ...

ii) Does he know Marathi ? ... ...

iii) What do you know ? ... ...

iv) I know Tamil a little. ... ...

v) She does not know any Bengali. ... ...

vi) He knows Telugu poems; (but) he does not know music. ... ...

vii) Mr. Krishnareddi knows many languages... ... ...

viii) He knows Sanskrit a little. ... ...

EXERCISE—I

Frame correct sentences by rearranging, if necessary, the following words and phrases.

(క) ఒక ఉంది ఇక్కడ బల్ల గదిలో. ....

(చ) లేదు పేరు పుస్తకం అతని మీద. ....

(ట) కింద కుర్చీ పిల్లి ఉందా? ....

(త) చెట్లు మా ఉన్నాయి ముందు ఇంటి. ....

(ప) ఉన్నారు నీ ఎవరు వెనకాల. ....

(గ) పెట్టెలో లేవు బట్టలు. ....

(జ) ఉన్నాయి వీధి కార్లు చివర ....

(డ) మా రెండు ఉన్నాయి ఇంటి మేడలు పక్కన. ....

(ద) లేరా లోపల ఎవరూ ? ....

(బ) పుస్తకాలు పైన బీరువా ఉన్నాయి. ... .

(య) సెలవులో శర్మగారు ఉన్నారా? ....

(ర) జనం ఇంట్లో ఈ లేరు. ....

(ల) ఏం మధ్యలో గది ఉంది? ....

(వ) అబ్బాయి ఊళ్ళో లేడా మీ? ....

EXERCISE — II

Fill up the blanks with the appropriate verb forms in the positive / negative as indicated in the second column.

(క) రామారావు కాలేజీలో .... (positive)

(చ) సంచిలో పంచదార .... (negative)

(ట) ప్రకాశ రావుగారు ఉద్యోగంలో .... (negative)

(త) ఈ పుస్తకంలో బొమ్మలు చాలా .... (positive)

(ప) సుశీల మద్రాసులో .... (positive)

(గ) నువ్వు వీధిలో ....? (positive)

(జ) నేను నిన్న ఊళ్ళో .... (negative)

(డ) మేమిప్పుడు వరంగల్లులో .... (negative)

(ద) మీరు నిన్న ఇంట్లో ... . (negative)

(బ) మీ దుకాణంలో ఏంబియ్యం ....? (positive)

EXERCISE — III

1. Translate the following sentences into Telugu.

(a) Sarada is not is Bombay ... ...

(b) Mr. Prabhakar is not in town. ... ...

(c) Are you (informal) not in Anandanagar ? ... ...

(d) There is good water in the jug. ... ...

(e) There is no rice in the shop. ... ...

(f) Aruna is in the tenth class. ... ...

(g) Nataraj is not in Canada. ... ...

(h) There are birds on the tree. ... ...

(i) Your grand - father is in bed; is'not he ? ... ...

(j) There is no 'Skylab' in the sky; is it ? ... ...

EXERCISE — I

Fill up the blanks with appropriate-*aDam/aTam* ending forms.

(క) తెలుగు పుస్తకాలు .... మంచిది. (read)

(చ) రోడ్డు పక్కన .... క్షేమం. (walk)

(ట) ఆమెను .... ఎందుకు ? (Call)

(త) మీరు ఇల్లు .... ఎప్పుడు ? (build)

(ప) మనం .... ఎక్కడికి ? (go)

(గ) వాళ్ళింట్లో ... ... మంచిది కాదు. (stay)

(జ) మీరు ... ... ఎప్పుడు ? (come)

(డ) నా పుస్తకం మీరు ... ... ఎందుకు ? (bring)

(ద) సినిమాలు ఎక్కువ ... ... మంచిది కాదు. (see)

(బ) రోజూ పళ్ళు ... ... ఆరోగ్యం. (eat)

EXERCISE — II

Translate the following sentences into Telugu.

(a) I don't have time to read novels. ... ...

(b) He has no eyes to see. ... ...

(c) She has a pen to write. ... ...

(d) There is no train to go to Zaheerabad. ... ...

(e) I don't have money to give you. ... ...

(f) I have got money to buy a Gadwal saree. ... ...

(g) She doesn't have leisure to go to a movie. ... ...

(h) I have no words to tell (you). ... ...

(i) There is difference between saying and doing.... ... ...

(j) There is time for the bus to arrive. ... ...

EXERCISE--III

Translate the following sentences into English.

(క) మహమ్మద్ అలీగారూ లోపలికి రండి ! ....

(చ) నిర్మలగారూ, రండి, కూర్చోండి ! ... ...

(ట) బాబూ, ఆ పేపరు ఇయ్యి ! ... ...

(త) పాపా, పాఠం చదువు ! ... ...

(ప) మీ పేరు చెప్పండి ! ... ...

(గ) ఒక్క నిమిషం ఆగండి ! ... ...

(జ) ఇప్పుడు పాటలు పాడకు ! ... ...

(డ) మీ పెన్ను ఒక్కసారి ఇయ్యండి ! ... ...

(ద) ఇల్లు అమ్మకండి ! ... ...

(బ) ఆ పుస్తకం కొను ! ... ...

EXERCISE — IV

1. **Fill up the blanks with suitable adverbs given in the second column.**

(క)	ఆ బొమ్మ	...	...	ఉంది.	లోతుగా
(చ)	ఈ పండు	...	...	లేదు.	వేడిగా
(ట)	ఆయన	...	...	ఉన్నారు.	విశాలంగా

(త)	ఏమండీ,	...	...	ఉన్నారా ?	అందంగా
(ప)	...	...	నడవండి !		సన్నగా
(గ)	ఈ గుడ్డ	...	...	ఉంది.	తియ్యగా
(జ)	నుయ్యి	...	...	లేదు.	మెత్తగా
(డ)	నీళ్ళు	...	...	ఉన్నాయి.	కులాసాగా
(ద)	ఆ అమ్మాయి	...	...	ఉంది.	తొందరగా
(బ)	ఈ ఇల్లు	...	....	ఉంది.	కోపంగా

2. Frame correct sentences by rearranging the following words and phrases.

(క) ఉన్నాడు అతను విద్యార్థిలాగ. ....

(చ) ఆఫీసు మాదిరిగా ఇది గవర్నమెంటు ఉంది. ....

(ట) రాజకీయనాయకుడిలా ఉన్నారు ఆయన. ....

(త) సీతలా మన అమ్మాయి ఆ ఉంది. ....

(ప) ఉంది కోలగా ముఖం అమ్మాయి ఆ. ....

(గ) లేవు కొత్త ఇవి పుస్తకాల మాదిరిగా. ....

(జ) అన్నయ్యలా వాళ్ళ ఇతను ఉన్నాడు. ....

(డ) ఉందా ? తలనొప్పిగా మీకు ....

(ద) రెడ్డిగారి ఉన్నారు వాళ్ళు పిల్లలా. ... .

(బ) మెల్లగా ఆమెకు చెప్పండి. ....

EXERCISE — I

Use the durative tense forms of the following verb roots in your own sentences.

చదువు :	—	—	—	(1 pers., sg.)
విను :	—	—	—	(1 pers., pl.)
అడుగు :	—	—	—	(2 pers., sg.)
నడుచు :	—	—	—	(2 pers., pl.)
అమ్ము :	—	—	—	(3 pers., masc., sg., informal)
ఇచ్చు :	—	—	—	(3 pers., masc., sg., polite)
వెళ్ళు :	—	—	—	(3 pers., fem., sg., informal)
ఉండు :	—	—	—	(3 pers., fem., sg., polite)
చూచు :	—	—	—	(3 pers., masc./fem., polite)
వచ్చు :	—	—	—	(3 pers., neut., sg.)
పెట్టు :	—	—	—	(3 pers., neut., pl.)

EXERCISE—II

The following columns A and B, contain positive and negative forms, respectively. Frame suitable sentences by filling up the blanks.

A	B
(క) — — వెళ్తున్నాను.	(క) — — రాయడం లేదు.
(చ) — — వస్తున్నాం.	(చ) — — చదవడం లేదు.
(ట) — — చెపుతున్నాం.	(ట) — — వినడం లేదా ?
(త) — — మాట్లాడుతున్నారు.	(త) — — ఉండడం లేదు.
(ప) — — వస్తున్నది.	(ప) — — పాడడం లేదు.
(గ) — — పిలుస్తున్నాడు.	(గ) — — చూడడం లేదు.
(జ) — — అడుగుతున్నారు.	(జ) — — చెప్పడం లేదు.
(డ) — — పోతున్నాయి.	(డ) — — రావడం లేదు.
(ద) — — కోస్తున్నారు.	(ద) — — వెళ్ళడం లేదు.
(బ) — — తింటున్నావా?	(బ) — — పిలవడం లేదా?

EXERCISE III

Translate the following sentences into Telugu.

(a) He (informal) called you. ... ...

(b) Don't scold her (informal). ... ...

(c) I am asking (your) name. ... ...

(d) Look at it ! ... ...

(e) We (excl.) are not going to Bombay. ... ...

(f) He is calling us (incl.). ... ...

(g) Are you giving him money ? ... ...

(h) Ask him for the address. ... ...

(i) Don't beat him (informal/inferior). ... ...

(j) Put them on the table. ... ...

EXERCISE IV

Translate the following sentences into English.

(క) మా అమ్మాయికోసం ఇల్లు కడుతున్నాం. ... ...

(చ) మా వీధిలో పది చెట్లున్నాయి. ... ...

(ట) ఈవేపు నాలుగు బస్సులు వస్తున్నాయి. ... ...

(త) మీ ఇల్లు ఏ వేపు ఉంది? ... ...

(ప) మీకోసం శర్మగారు వస్తున్నారు. ... ...

(గ) కృష్ణమూర్తిగారు అమెరికా వెళ్తున్నారా ... ...

(జ) మీ ఆఫీసునుంచి అక్కడికి ఎంత దూరం ? ... ...

(డ) మా ఇంటినుంచి ఆఫీసుకు పది మైళ్ళు. ... ...

(ద) రామారెడ్డిగారు కారులోంచి చూస్తున్నారు. ... ...

(బ) ఆమెను అడగడంవల్ల లాభమేమిటి ? ... ...

EXERCISE–I

Give the positive and negative paradigms of the verb root *amn* future-habitual tense.

	Positive	Negative
(క) నేను మాఊళ్ళో ఇల్లు	______	______
(చ) మేం కిరసనాయిలు	______	______
(ట) నువ్వు పొలం	______	______
(త) మీరు కూరగాయిలు	______	______
(ప) వాడు సిగరెట్లు	______	______
(గ) అతను బియ్యం	______	______
(జ) ఆమె మామిడిపళ్ళు	______	______
(డ) ఆవిడ బంగారం	______	______
(ద) వారు కారు	______	______
(బ) వాళ్ళు పుస్తకాలు	______	______

EXERCISE-II

Use the **future-habitual forms of the following verb roots** in your own sentences.

	Positive	Negative
(క) విను :	______	______
(చ) చదువు :	______	______
(ట) నడుచు :	______	______
(త) వ్రాయు	______	______
(ప) చూచు :	______	______
(గ) ఉండు :	______	______
(జ) వచ్చు :	______	______
(డ) పిలుచు :	______	______
(ద) వెళ్ళు :	______	______
(బ) అడుగు :	______	______

EXERCISE-III

Match the following items in the Second column with those in the first column and fill up the blanks.

(క) అతను తొమ్మిది గంటల .... రాడు.	చొప్పున
(చ) నేను నిన్న ఒక .... మీఇంటికి వచ్చాను.	కన్న/కంటె
(ట) ఢిల్లీ రైలు కాజీపేట .... పోతుంది.	అన్నట్టు
(త) ఆమె హిమాయత్ నగర్ .... నడుస్తుంది.	సారి
(ప) పంచదార కిలో నాలుగురూపాయల .... అమ్ముతున్నారు.	మరో
(గ) నేను చెప్తాను .... వాడు వినడు.	వరకు
(జ) దాని .... ఇది పెద్దది.	దాకా
(డ) దీనికి .... దారి లేదు.	మాటు
(ద) ...., అతని పేరేమిటి ?	గుండా/ద్వారా
(బ) ఆమెను ఇంకో .... పిలవకండి.	కాని

Lesson : 12

EXERCISE — I

Translate the following sentences into Telugu.

(a) I read this book. ... ...

(b) You did not eat mango fruit. ... ...

(c) We walked ten miles today. ... ...

(d) He did not write a letter to Usha. ... ...

(e) She called me twice. ... ...

(f) Rammurti did not go to Tenali. ... ...

(g) My wife went to the temple. ... ...

(h) I saw your photograph in the news paper. ... ...

(i) We took (drank) coffee. ... ...

(j) I saw that movie yesterday. ... ...

EXERCISE — II

Translate the following sentences into English.

(క) నేను బాల్ పాయింట్ పెన్నుతో రాశాను. ....

(క) ... ...

(గ) ... ...

(చ) ... .

(జ) ... ...

(ట) ... ...

(డ) ....

(త) ... ...

(ద) ... ...

(ప) ... ...

(బ) ... ...

EXERCISE — IV

Write fifteen to twenty sentences using suitable verb forms in all the three tenses (positive and negative; masculine, feminine and neuter genders; singular and plural numbers).

(1)

(2)

(3)

(4)

(5)

(6)

(7)

(8)

(9)

EXERCISE—I

Fill up the blanks with suitable hortative forms of the verb roots **indicated in the second column**·

(క)	మనం ఆయన్ని డబ్బు	....	....		(ask)
(చ)	మనం పొలం	....	...		(sell)
(ట)	మనం సినిమాకి	....	...		(go)
(త)	మనం సీతకు ఉత్తరం	....	...		(write)
(ప)	మనం సుందరాన్ని	....	...		(call)
(గ)	మనం రేపు మళ్ళీ	....	...		(come)
(జ)	మనం తొందరగా	....	...		(do)
(డ)	మనం ఆ చీర	....	...		(buy)
(ద)	కిటికీ	...	....	?	(open)
(బ)	ఈ పత్రిక	....	...		(read)

EXERCISE — II

1· **Translate the following** sentences into Telugu·

(a) He argued for two hours· ... ...

(b) I shall think of that matter. ... ...

(c) My son is cutting the pictures with scissors.... ...

(d) He (2 degree of respect) has changed his (political) party. ... ...

(e) She is writing a big novel. ... ...

(f) You have not explained anything. ... ...

(g) She feels happy for that. ... ...

(h) He (1 degree of respect) has decided to sell the car. ... ...

(i) A school was established in my street. ... ...

(j) The doctor is examining the patient. ... ...

EXERCISE —III

Translate the following sentences into English.

(క) మా అమ్మాయికి ఈ సంవత్సరం పెళ్ళి చేస్తాం. ... ...

(చ) రామనాథంగారు గోపాలపురానికి బదిలీ అయ్యారు. ... ...

(ట) ఆ బస్సులో పదిగంటలు ప్రయాణం చేశాం. ... ...

(త) ఆయన ఇప్పుడే భో(జన)ం చేశారు. ....

(ప) ఆ అమ్మాయి పది ఉద్యోగాలకి దరఖాస్తు చేసింది. ....

(గ) దేశాయిగారు మొన్ననే రాజీనామా చేశారు. ....

(జ) కుక్క పరిగెత్తుతోంది (పరిగెత్తుతున్నది). ... .

(డ) మా అమ్మ జబ్బు పడింది. ....

(ద) నా ఉత్తరం పైపు చేశారా? ....

(బ) మీ దరఖాస్తు రేపే దాఖలు చెయ్యండి. ....

EXERCISE—IV

Use the following words and phrases in your own sentences.

(క) ఇంచుమించు : — — — —

(చ) అన్నమాట : — — — —

(ట) దాదాపు : — — — —

(త) అంటే : — — — —

(ప) సుమారు : — — — —

(గ) అయితే : — — — —

(జ) అందువల్ల : — —

(డ) మళ్ళీ : — —

(ద) దానిమూలంగా : — —

(బ) తోబాటు : — —

EXERCISE — V

Give the reflexive forms of the following verb roots.

చదువు : చదువుకొను
Model : (read : read for oneself)

అమ్ము : — — —

తొడుగు : — — —

కొను : — — —

తెరుచు : — — —

చేయు : — — —

తిట్టు : — — —

తీయు : — — —

చూచు : — — —

మార్చు : — — —

వ్రాయు : — — —

EXERCISE—VI

Use the following forms in your own sentences.

(క) .... చూడాలి.

(చ) .... ఇయ్యాలి.

(ట) .... తెలియాలి.

(త) .... తాగాలి.

(ప) .... పడుకోవాలి.

(గ) .... చెప్పాలి.

(జ) .... చెయ్యాలి.

(డ) .... నడవాలి.

(ద) .... వినాలి.

(బ) .... రావాలి.

EXERCISE-I

Combine the foll●wing sentences in the first column into a single sentence, using the non-finite form in the *durative tense*.

Model : (1) అతను పేపరు చదువుతున్నాడు.
(2) అతను రేడియో వింటున్నాడు.
} అతను పేపరు చదువుతూ రేడియో వింటున్నాడు.

(క) వాడు పుస్తకం చూస్తున్నాడు.
వాడు నోట్సు రాస్తున్నాడు.

(చ) ఆయన భోజనం చేస్తున్నారు.
ఆయన కబుర్లు చెబుతున్నారు.

(ట) ఆమె ప్రార్థన చేస్తోంది.
అమె కళ్ళు మూసుకున్నది,

(త) అతను టిఫిన్ తింటున్నాడు.
అతను మంచినీళ్ళు తాగుతున్నాడు.

(ప) వారు ఢిల్లీ వెళ్తున్నారు.
వారు మా ఇంటికి వచ్చారు.

(గ) ఆవిడ ఎవరినో పిలుస్తున్నారు.
ఆవిడ చెయ్యి ఊపుతున్నారు.

(జ) వాళ్ళు పాటలు పాడుతున్నారు.
వాళ్ళు ఆటలు ఆడుతున్నారు.

(డ) వాడు రోడ్డు మధ్య నడుస్తున్నాడు.
వాడు కారుకింద పడ్డాడు.

EXERCISE–II

Combine the following sentences in the first column using the non-finite forms in the *past tense*.

Model : (1) అతను భోంచేశాడు.
(2) అతను నిద్రపోయాడు. } అతను భోంచేసి నిద్రపోయాడు.

(క) వాడు సినిమాకి వెళ్ళాడు.
వాడు ఇప్పుడే వచ్చాడు. ____________

(చ) ఆమె పుట్టింటికి వెళ్ళింది.
ఆమె నెలరోజులు ఉంది. ____________

(ట) ఆయన వ్యాపారం చేశారు.
ఆయన చాలా డబ్బు సంపాదించారు. ____________

(త) నేనీరోజు చాలాదూరం నడిచాను.
నేను అలిసిపోయాను. ____________

(వ) మనం బజారుకు వెళ్దాం.
మనం బట్టలు కొందాం. ____________

(గ) నేను సెలవు పెడతాను.
నేను ఊరికి వెళ్తాను. ____________

(జ) అతను నీకు ఫోన్ చేస్తాడు.
ఆ సంగతి చెప్తాడు. ____________

EXERCISE—III

Fill up the blanks with negative forms of non-finite verbs in the *durative and past tenses*.

(క) వాడు బడికి	....	....	ఆటలు ఆడుతున్నాడు.	వెళ్ళు
(చ) ఆమె నాతో	....	....	బజారుకు వెళ్ళింది.	చెప్పు
(ట) అతను	....	....	పని చేసుకుంటున్నాడు.	మాట్లాడు
(త) ఆయన మా ఇంటికి	....	....	వెళ్ళిపోయాడు.	వచ్చు
(ప) ఆవిడ	....	....	వంట చెయ్యదు.	స్నానం చేయు
(గ) పాప పాలు	....	....	నిద్రపోయింది.	తాగు
(జ) అతను	....	...	డబ్బు సంపాదించాడు.	కష్టపడు
(డ) నేను	....	....	బయలుదేరాను.	భోంచేయు
(ద) వాడు సరిగా	....	....	పరీక్షకు వెళ్ళాడు.	చదువు
(బ) సీత సినిమా	....	....	నిద్రపోయింది.	చూచు

EXERCISE—IV

Translate the following sentences into Telugu.

(a) He fell down while walking. ... ...

(b) She ate food without drinking water. ... ...

(c) Mr. Rangarao came to me while going home. ... ...

(d) It is ten years since I saw you (last). ... ...

(e) He died after earning a million rupees. ... ...

(f) Mr. Jagannatham has performed his daughter's marriage without selling the house in the village. ... ...

(g) I went to sleep after reading the book till 120' clock. ... ...

(h) He stood for the election and was defeated. ... ...

(i) Where did you go without coming here? ... ...

(j) How can you pass the examination without studying hard? ... ...

EXERCISE—I

Transform the following sentences using the causative forms of verbs.

Models : (అ) నీ విషయం అతనికి చెప్పాను.

: నీ విషయం అతనికి చెప్పించాను.

(ఆ) నీ విషయం అతనికి చెప్తాను.

: నీ విషయం అతనికి చెప్పిస్తాను.

(క) నేను ఉత్తరం చదివాను. ....

(చ) ఆవిడ పని చేసింది. ....

(ట) అతను సినిమా చూశాడు. ....

(త) లలిత అన్నం తింటున్నది. ....

(ప) రంగడు పాట వింటున్నాడు. ....

(గ) జానకి, వాళ్ళమ్మాయికి తెలుగు నేర్పుతున్నది. ....

(జ) నేను మీ కోసం పుస్తకం తెచ్చాను. ....

(డ) అతను డబ్బు ఇచ్చాడు. ....

(ద) ఆయన ఉత్తరం రాస్తున్నారు. ....

(బ) ఆమె అత్తగారు వంట చేస్తున్నారు. ....

EXERCISE—II

Translate the following sentences into Telugu.

(a) I got the work done by him. ... ...

(b) She made her daughter read the book. ... ...

(c) Subbarao made me come here. ... ...

(d) He made me buy that book. ... ...

(e) I made my wife offer food to the beggar. ... ...

EXERCISE—III

Translate the following sentences into English.

(క) అతను ఆ విషయం చెప్పబోయాడు. ... ...

(చ) నేను అన్నం తినబోతున్నాను. ... ...

(ట) ఆయన ఇప్పుడే బయటికి వెళ్ళబోతున్నారు. ... ...

(త) ఆమె కిటికీ ముయ్యబోతున్నది. ....

(ప) నేనదే అడగబోతున్నాను. ....

(గ) ఆయన ఇప్పుడు బాగా చూడగలుగుతున్నారు. ....

(జ) మా పాప బాగా మాట్లాడగలుగుతున్నది. ....

(డ) నేను సరిగా నడవలేకపోతున్నాను. ....

(ద) అతను ఆ విషయం సరిగా చెప్పలేకపోతున్నాడు. ....

(బ) మీరు ఈరోజు ఆంధ్రప్రదేశ్ ఎక్స్‌ప్రెస్‌లో వెళ్తే
రేపు ఢిల్లీ చేరగలరు. ....

EXERCISE—IV

Translate the following sentences into Telugu.

(a) Let him tell. ... ...

(b) Don't allow him to go out. ... ...

... **(c) Let me see the picture.** ... ...

... **(d) Don't allow the dog to come in.** ... ...

... **(e) Let her (polite) read the news paper.** ... ...

(f) Don't allow him to sell the cycle. ... ...

(g) Let me listen to her (polite) song. ... ...

(h) Let her not do the work. ... ...

(i) Let the couple go for honey – moon. ... ...

(j) Let her (informal) not know what I told you. ... ...

... ...

EXERCISE—V

Transform the following sentences into the sentences denoting *probability*.

... ...

(క) దమయంతి ఈ విషయం చెబుతుంది. ... ...

(చ) షరీఫ్ ఈరోజు ఆఫీసుకు రాడు. ... ...

(ట) మేరీ విజయవాడ వెళ్తుంది. ... ...

(త) సుందరం మళ్ళీ అమెరికా వెళ్ళడు. ... ...

(ప) మా ఆవిడదగ్గిరనుంచి ఈ వారంలో ఉత్తరం వస్తుంది.... ... ...

(గ) ఈ మందు వాడితే మీ జబ్బు తగ్గుతుంది. ... ...

(జ) పరంధామయ్యగారు పదివేలు ఇయ్యారు. ... ...

(డ) ఆ పని ఈ రోజు అయిపోతుంది. ... ...

(ద) అరుణ నాకు ఉత్తరం రాస్తుంది. ... ...

(బ) ఆయన రేపు వరంగల్లు వెళ్తారు. ... ...

Lesson : 16

EXERCISE — I

Translate the following sentences into English.

(క) మీరు మా ఇంట్లో ఉండొచ్చు (ఉండవచ్చు). ....

(చ) ఇక్కణ్ణించి నేను ఫోన్ చెయ్యొచ్చా ? ... ...

(ట) ఆ సంగతి మీరు సరళను అడగొచ్చు. ... ...

(త) అంతవరకు మీరిక్కడ కూర్చోవచ్చు. ... ...

(ప) మీరు ఆవిడ సలహా తీసుకోవచ్చు. ... ...

(గ) అనుమతి తీసుకోకుండా లోపలికి రాగూడదు. ... ...

(జ) నువ్వీమాట ఎవరికీ చెప్పగూడదు. ... ...

(డ) నువ్వు డబ్బు వృథాగా ఖర్చు చెయ్యగూడదు. ... ...

(ద) అలాంటి పుస్తకాలు చదవగూడదు. ... ...

(బ) రోడ్డు మధ్య నడవగూడదు. ... ...

EXERCISE — II

Use the following forms in your own sentences.

(క) అడిగితే : — — — —

(చ)	రాకపోతే :	—	—	—
(ట)	వెళ్తే :	—	—	—
(త)	చదవకపోతే :	—	—	—
(ప)	ఉంటే :	—	—	—
(గ)	నడిస్తే :	—	—	—
(జ)	తేకపోతే :	—	—	—
(డ)	తింటే :	—	—	—
(ద)	రాయకపోతే:	—	—	—
(బ)	చేస్తే :	—	—	—

XERCISE—III

Translate the following sentences into Telugu.

(a) Eventhough I wrote a letter, he did not give me a reply. ... .

(b) Eventhough I told you, you did not hear me. ...

(c) Eventhough she studied hard, she did not pass the examination ... ...

(d) There will be no use even if you tell him. ... ...

(e) Prabhakar will not come even if Prasad comes. ... ...

(f) She does not give money even if she has. ... ...

(g) He does not come even if we call him. ... ...

(h) We may not be able to board, even if the bus comes. ... ...

(i) Rangayya cannot meet Pochayya even if he runs fast. ... ...

(j) God sees us always even if we donot see Him. ... ...

EXERCISE–IV

Combine the following pairs of sentences.

Model : నేనతన్ని డబ్బు అడగలేదు. (అయినా) అతను ఇచ్చాడు. } నేనతన్ని డబ్బు అడక్కపోయినా ఇచ్చాడు.

(క) రాధ పిలవలేదు.
శ్యామ్ వెళ్ళాడు. __________________

(చ) నేను అడ్రస్ ఇవ్వలేదు.
ఆమె మా ఇంటికి వచ్చింది. __________________

(ట) వాడు భోజనం చెయ్యలేదు.
పనీ అంతా చేశాడు. __________________

(త) ఆయన ఉత్తరాలు రాయడు.
అప్పుడప్పుడు నేనే రాస్తుంటాను. __________________

(ప) నేనిరోజు పేపరు చూడలేదు.
రేడియోలో వార్తలు విన్నాను. __________________

(గ) నువ్వు ఆ పుస్తకం చదవలేదు.
దాన్ని గురించి మాట్లాడుతున్నావు. __________________

(జ) రామ్మూర్తి అన్నం తినలేదు.
టిఫిన్ తిన్నాడు. __________________

(డ) మా ఆవిడ ఊరికి వెళ్ళదు.
నేను వెళ్తాను. __________________

(ద) గదిలో పంకా తిరగడం లేదు.
కిటికీలోంచి గాలి వస్తోంది. __________________

(బ) మనకు రైల్లో రిజర్వేషను దొరకలేదు.
అయినా బస్సులో వెళ్ళవచ్చు. __________________

EXERCISE—I

Fill up the blanks in the following sentences using the positive and negative forms of *verbal adjectives* in the *past tense* as indicated.

Model : చూసిన (**positive**) చూడని (**negative**)

(క) ఇది మీకు .... ఉత్తరం (వచ్చు - **positive**)

(చ) అది ఈయన .... ఊరు (చూచు - **negative**)

(ట) లక్ష్మీనారాయణగారు .... నవల 'మాలపల్లి' (వ్రాయు - **positive**)

(త) .... సంగతి చెప్పకు (తెలియు - **negative**)

(ప) నువ్వు .... డబ్బు వంద రూపాయలు (ఇచ్చు - **positive**)

(గ) అది నేను .... మాట (విను - **positive**)

(జ) ఇది రామారావు గారు .... కారు (కొను - **negative**)

(డ) ఇది కార్యదర్శి గారు .... ఫైలు (చూచు - **positive**)

(ద) సినిమా హాల్లో నీ పక్కన .... అబ్బాయి మా అన్నయ్య బావమరది. (కూర్చొను - **positive**)

(బ) నేను .... పుస్తకం నీకెలా ఇస్తాను ? (చదువు - **negative**)

EXERCISE—II

Combine the following sentences by using positive verbal adjectives in the durative tense.

(క) బస్సు వస్తున్నది. అది సెక్రటేరియట్ వెళ్తుంది.	... ...
(చ) ఒక పెద్దమనిషి మా పొలం కొంటున్నాడు. ఆయనకు వంద ఎకరాల భూమి ఉంది.	... ...
(ట) మా పిల్లలిద్దరు బళ్ళో చదువుతున్నారు. ఆ బడి పక్కవీధిలో ఉంది.	... ...
(త) ఆ ఇంట్లో నలుగురు ఆడవాళ్ళు ఉంటున్నారు. వాళ్ళు ఉద్యోగాలు చేసుకుంటున్నారు.	... ...
(ప) ఆమె ఒక పుస్తకం రాస్తున్నారు. అదొక చారిత్రక నవల.	... ...
(గ) రంగనాయకి పాట పాడుతున్నది. అది త్యాగరాజ కీర్తన.	... ...
(జ) ఆయన ఉపన్యాసం ఇస్తున్నారు. దానివల్ల నాకు తలనొప్పి వస్తున్నది.	... ...
(డ) నువ్వు అతనికొక సంగతి చెప్తున్నావు. అది నాకు తెలుసు.	... ...
(ద) డైరక్టరుగారు ఫైలు అడుగుతున్నారు. అది కనిపించటం లేదు.	... ...

(బ) మా ఇంటికి ఇవాళ నలుగురు భోజనానికి వస్తున్నారు.
వాళ్ళు మా చుట్టాలు. ... ...

EXERCISE—III

Transform the following sentences by using positive verbal adjectives in the past tense.

(క) మేము నిన్న మామిడిపళ్ళు కొన్నాం .... (positive)

(చ) నేను విశాఖపట్నం చూశాను. .... (positive)

(ట) శేఖర్ వెయ్యిరూపాయల నగదు ఇచ్చాడు. ... (positive)

(త) మాలతి ఆ పుస్తకం చదివింది. .... (positive)

(ప) డేవిడ్ ఆ కారు అమ్మాడు. .... (positive)

(గ) పిల్లలు జామకాయలు కోశారు. .... (positive)

(జ) ఈ సైకిలు చక్రం విరిగింది. .... (positive)

(డ) మా అమ్మ వంకాయకూర వండింది. .... (positive)

(ద) నువ్వు దొంగనోట్లు తీసుకున్నావు. ... . (positive)

(బ) పనివాళ్ళు పదిహేను రూపాయల
కూలి అడిగారు. .... (positive)

EXERCISE — IV

Construct your own sentences using the future-habitual adjectives of the following verbs.

(క) విను : — — —

(చ) చదువు : — — —

(ట) నడుచు : — — —

(త) అడుగు : — — —

(ప) తెచ్చు : — — —

(గ) అమ్ము : — — —

(జ) చూచు : — — —

(డ) తాగు : — — —

(ద) రాసుకొను : — — —

(బ) సైపుచేయు : — — —

EXERCISE — V

Transform the following sentence using the verbal adjectives in the past, durative and future–habitual tenses.

Model :

ఆమె తెలుగు పాట పాడింది. ... ఆమె పాడిన పాట తెలుగు పాట.

ఆమె తెలుగు పాట పాడుతున్నది. ... ఆమె పాడుతున్న పాట తెలుగు పాట.

ఆమె తెలుగు పాట పాడుతుంది. ... ఆమె పాడే పాట తెలుగు పాట.

(క) సీత గద్వాల చీర కొన్నది.

(చ) మా అమ్మాయి జర్మనీ (దేశం) వెళ్ళింది.

(ట) ఆయన నల్లటి కారులో వచ్చారు.

(త) మీరు మంచిపని చేశారు.

(ప) అతను రాళ్ళబియ్యం అమ్మాడు.

(గ) ఆ విందుకు పద్నాలుగు వంటకాలు వండారు.

(జ) రెడ్డిగారు మూఫ్ఫైపుస్తకాలు రాశారు.

(డ) గీతాదేవికి లాటరీలో లక్షరూపాయలు వచ్చాయి.

EXERCISE—I

Translate the following sentences into Telugu.

(a) The thing that I ate was a banana fruit. ... ...

(b) The one that is coming this way is 100 number bus. ... ...

(c) The one that he reads daily is a Telugu paper. ... ...

(d) The things that she bought today were cotton sarees. ... ...

(e) Those that are going that way are rowdies. ... ...

(f) The one that is waiting (sitting) in the car is my wife. ... ...

(g) The one that barks is not a bad dog. ... ...

(h) The thing that we bought yesterday was *telugu paricaya vaachakam*. ... ...

(i) Those that we read are four lessons. ... ...

(j) The one who studies well will certainly pass the examination. ... ...

EXERCISE-II

Use the following phrases in your own sentences.

(క) వెళ్ళినప్పుడు : ....

(చ) వచ్చేటప్పుడు : ....

(ట) చదివినప్పుడు : ....

(త) చెప్పినందుకు : ....

(ప) అడిగినందువల్ల : ....

(గ) తెలిసినంత : ....

(జ) ఇచ్చినన్ని : ....

(డ) చేసేటందుకు : ....

(ద) చూస్తున్నన్ని : ....

(బ) మోసేటంత : ....

EXERCISE—III

Write fifteen sentences involving the structures that are familiar to you.

(1)

(2)

(3)

EXERCISE—I

Translate the following sentences into English.

(క) రంగారావు కాలేజికి సైకిలుమీద వచ్చేవాడు. ....

(గ) శారద నెలకొక ఉత్తరం రాసేది. ....

(ట) మా అన్నయ్య చన్నీళ్ళతో స్నానం చేసేవాడు. ....

(త) మేం కొంతకాలం రాజమండ్రిలో ఉండేవాళ్ళం. ....

(ప) మనం చిన్నప్పుడు చాలా అల్లరి చేసేవాళ్ళం. ....

(గ) సుబ్బయ్యగారు ప్రతిరోజూ కాఫీవేళకి మా
ఇంటికి వచ్చేవారు. ....

(జ) ఆ దుకాణంవాళ్ళు మంచి బియ్యం అమ్మేవాళ్ళు. ....

(డ) నరసింహమూర్తి జానపదగేయాలు బాగా పాడేవాడు. ....

(ద) ఆ చెట్టుకు రోజుకొక పువ్వు పూసేది. ....

(బ) వాళ్ళకి నెలకి నాలుగువేల రూపాయలు వచ్చేవి. ....

EXERCISE —II

Use the following words in your own sentences.

(క) ఎక్కడో : ... ...

(చ) ఎప్పుడో : ... ...

(ట) ఎవరో : ... ...

(త) ఎందుకో : ... ...

(ప) ఎంతో : ... ...

(గ) ఎన్నో : ... ...

(జ) ఏమిటో : ... ...

(డ) ఏవో : ... ...

(ద) ఎన్నడో : ... .

(బ) ఏదో : ....

EXERCISE—III

Translate the following sentences into Telugu.

(a) I do not know whether she comes or not. ... ...

(b) You know whether he gives the book or not. ... ...

(c) We do not know whether he is in service or not. ... ...

(d) You did not write whether you were coming or not. ... ...

(e) Ramanarao did not say whether he would sell or not. ... ...

(f) Tell me whether you are going to give money or not. ... ...

(g) I do not know whether she is alive or dead. ... ...

(h) Ask your mother whether she will give coffee or serve food. ... ...

(i) You have to pay him ten or twenty five(rupees). ... ...

(j) You have to decide whether you will go by train or by plane. ... ...

EXERCISE—IV

Combine the following sentences into one.

(క) నువ్వు ఎగ్జిబిషన్‌కి వెళ్తావు
నేను ఎగ్జిబిషన్‌కి వెళ్తాను.

____

(చ) నేను ఇడ్లీ తింటాను.
నేను దోసె తింటాను.

____

(ట) వాళ్ళు ఇంగ్లండు వెళ్ళారు.
వాళ్ళు అమెరికా వెళ్ళారు.

____

(త) సుధ పాట పాడింది.
విజయ పాట పాడింది.

____

(ప) పద్మాకరరెడ్డి హోటలుకు వెళ్ళాడు.
తిరుమలరావు హోటలుకు వెళ్ళాడు.

(గ) నరసింహారావుగారు భోంచేశారు.
శాస్త్రిగారు భోంచేశారు.

(జ) మల్లయ్య సెలవు పెట్టాడు.
చెన్నయ్య సెలవు పెట్టాడు.

(డ) ఆమె నీకోసం చీర కొంది (కొన్నది).
ఆమె నీకోసం జాకెట్టు గుడ్డ కొంది.

(ద) వాడు చొక్కా తొడుక్కున్నాడు.
వాడు లాగు తొడుక్కున్నాడు.

(బ) అది తీసుకు వెళ్ళు.
ఇది తీసుకు వెళ్ళు.

494-8138
DAK
5=50

EXERCISE—V

Use the following words and phrases in your own sentences.

(క) తరచుగా : ______

(చ) అరుదుగా: ______

(ట) అందుచేత: ____________________

(త) నావల్ల : ____________________

(ప) రెండూ : ____________________

(గ) ఇద్దరూ : ____________________

(జ) అన్నీ : ____________________

(డ) అంతా : ____________________

(ద) అందరూ : ____________________

(బ) బహుశా : ____________________

EXERCISE — I

Transform the following sentences by adding *-ees* to the verb form to denote emphasis

(క) నేనా పని చేశాను. — — —

(చ) వాడు వచ్చాడు. — — —

(ట) మేం పొలం అమ్మాం. — — —

(త) ఆయన్ని బదిలీ చేశారు. — — —

(ప) ఆ పుస్తకం మల్లికకి ఇచ్చాను. — — —

(గ) ఒక్క గంటలో ఆరు మైళ్ళు నడిచాం. — — —

(జ) ఆవిడ అన్నం వడ్డించింది. — — —

(డ) ఈ ఫైలు చూశాను. — — —

(ద) (అతను) బస్సు ఎక్కాడు. — — —

(బ) వాళ్ళ రిజల్ట్సు వచ్చాయి. — — —

EXERCISE – II

Translate the following sentences into English.

(క) ఆవిడ ఈరోజే వచ్చారట. ... ...

(చ) కమల పెళ్ళి అయిపోయిందట. ... ...

(ట) పాపం, ఆయన పోయార్ట! ... ...

(త) ఆ బండి ఇప్పుడప్పుడే రాదట; గంట లేటుట. ... ...

(ప) అతను వాళ్ళ తమ్ముడు కాదట. ... ...

(గ) ఆమె ఏదో ఆఫీసులో టైపిస్టట. ... ...

(జ) వాళ్ళది బొంబాయిట. ... ...

(డ) వీళ్ళు వాళ్ళ ఇంటికి వెళ్ళారట. ... ...

(ద) పద్మ పెళ్ళి చేసుకోదట. ... ...

(బ) ఈరోజు పేర్లు రావట. ... ...

EXERCISE – III

Translate the following sentences into Telugu

(a) Won't you come with me ? ... ...

(b) Won't you write a letter to her? ... ...

(c) Won't you eat food ? ... ...

(d) Won't you take it ? ... ...

(e) Shall I go ?

(f) Shall we (excl.) come tomorrow ?

(g) Won't you (plural)do the work ?

(h) Don't they inform (tell) us ?

(i) Won't you stay a while, Seeta?

(j) Boys, won't you go and play ?

EXERCISE—IV

Frame ten sentences adding *-lee* to the verb phrases known to you.

Model : వస్తా(ను)లే ! Of course (Don't worry), I shall come.

1. ....

2. ....

3. ....

4. ....

5. ....

6. ....

7. ....

8. ....

9. ....

10. ....

EXERCISE - I

Combine the following sentences by using – *ani*.

Model : "నేను వస్తాను" + (ఆ మాట)నేను అన్నాను. } నేను వస్తానని అన్నాను.

(క) "లోపలికి రా!"
అతను (ఆ మాట) అన్నాడు.

(చ) "బజారుకు వెళ్ళు!"
(ఆ మాట) అమ్మ చెప్పింది.

(ట "ఆపిల్ పండు తిను!"
(ఆ మాట ; ఆయన అన్నారు.

(త) "ఈ పని ముందు చెయ్యి!"
సరోజమ్మగారు అంది.

(ప) "ఈరోజుల్లో అందరూ తెలుగు
నేర్చుకోడం అవసరం."
(ఈ సంగతి) మంత్రిగారు అన్నారు.

(గ) "ఈమాట మంజులకి చెప్పు."
(ఈ సంగతి) ఆయన చెప్పారు.

(జ) "నా పుస్తకం ఇచ్చెయ్యి!"
రంగడు రాంబాబును అడిగాడు.

(డ) "వెంటనే వెళ్ళిపో!"
(ఆ మాట) ఆయన అన్నారు.

(ద) "పని తొందరగా కానియ్యి!"
(ఆ మాట) అతనికి చెప్పాను.

(బ) "ఇది తీసుకొని ఏమైనా కొనుక్కో!"
(ఆ మాట) నాన్నగారు అన్నారు.

EXERCISE – II

Frame ten sentences of your own, using '*ani*' basing on the model given below.

Model : "ఈ పూట వెళ్ళొద్దు!"
(ఆ మాట) ఆవిడ అన్నారు. } ఈ పూట వెళ్ళొద్దని ఆవిడ అన్నారు.

(క) — — — (గ) — — —

(చ) — — — (జ) — — —

(ట) — — — (డ) — — —

(త) — — — (ద) — — —

(ప) — — — (బ) — — —

EXERCISE – III

Translate the following sentences into English.

(క) అతను బీదవాడని సహాయం చేశాను. ... ...

(చ) ఒంట్లో బాగా లేదని ఆయన ఇంట్లోనే ఉండిపోయారు. ... ...

(ట) నే నా మాట అన్నానని నీకు కోపమెందుకు ? ... ...

(త) ఆ అమ్మాయికి మంచి మొగుడు వచ్చాడని ఈవిడకి అసూయ. ... ...

(ప) ఇంట్లో బియ్యం లేవని వాళ్ళు వంట వండుకోలేదు. ... ...

(గ) రైలు బయలుదేరుతోందని అతను గబగబా పరిగెత్తాడు. ... ...

(జ) ఈవేళ చుట్టాలొచ్చారని ఆవిడ పిండివంటలు చేసింది. ... ...

(డ) ఆమ్మాయి ఇంకా ఉత్తరం రాయలేదని మా ఆవిడ పదిసార్లు అన్నది. — —

(ద) ఇంకా ప్రమోషను రాలేదని అతను బాధపడుతున్నాడు. — —

(బ) ఎన్నికలు వస్తున్నాయని ఊరంతా హుషారుగా ఉంది. — —

EXERCISE — IV

Write a conversation not exceeding 40 sentences involving structures are familiar to you. Choose *two* topics from the list given below·

(క) రైలు స్టేషనులో

(చ) కిరాణా దుకాణంలో

(ట) కూరగాయల దుకాణంలో

(త) ఆస్పత్రిలో

(ప) స్నేహితుల ఇంటికి వెళ్ళినప్పుడు

(గ) ఇంటికి చుట్టాలు వచ్చినప్పుడు

(జ) హోటల్‌లో

(డ) గవర్నమెంట్ ఆఫీసులో

(ద) బ్యాంకులో

(బ) రోడ్డుమీద

EXERCISE—V

Write an essay on any one of the topics given below.

(క) మీకు తెలిసిన ఒక ఊరు

(చ) మీకు తెలిసిన ఒక వ్యక్తి

(ట) ఒక పండగ

(త) ఒక సంఘటన

GLOSSARY

పదకోశం

తెలుగు — ఇంగ్లీషు

అ

అక్క	elder sister
అక్కడ	there
అక్కయ్య	elder sister
అక్కర్లేదు	is (are) not needed
అచ్చు	print
(అ) ట	(affix added to a statement in reported speech to modify the sentence)
అట్ట	pad, book cover
అట్టేపెట్టు	keep a thing
అడవి	forest
అడుగు	n.bottom; v.ask
అడ్డు	hindrance
అంటే	that means
—అండి	(suffix added to a personal or profes-sional name to de-note respect while addressing a person)
అతను	that male person (intimate, informal)
అత్త(య్య)	aunt, mother-in-law
అత్తగారు	mother-in-law
అదనంగా	additionally
అది	that thing
అద్దం	mirror, glass
అద్దె	rent
అద్భుతంగా	in a wonderful way
అధికారం	power, authority
అనవసరంగా	unnecessarily
అను	say
అనుకొను	say to oneself,think
అనుమతి	permission
అంత	that much
అంతస్తు	storey of a building social level
అంతా	all persons, whole thing
అందం	beauty
అందరం	all of us
అన్న	elder brother
అన్నట్టు	by the by, as the saying goes
అన్నం	cooked rice
అన్నమాట	that's it
అన్నయ్య	elder brother
అన్ని	so many
అన్నీ	all things
అన్యాయం	injustice
అప్పు	debt, loan
అప్పుచేయు	borrow
అప్పుడు	then
అబద్ధం	n. lie
అబ్బాయి	boy
అభిప్రాయం	opinion
అభివృద్ధి	development, growth

అభివృద్ధిచెందు	get developed
అబ్బో	(exclamation denoting wonder)
అమ్మ	mother, mummy
అమ్మవారు	God in the aspect of Divine Mother
అమ్మాయి	girl
అమ్ము	sell
అయితే	in that case, so, but
అర	half, shelf
అరటిపండు	banana fruit
అరవై	sixty
అరవై మంది	sixty persons
అరుగు	pial
అరుదుగా	rarely
అరుపు	*n.* shout
అర్జీ	petition
అర్ధ	half
అర్థం	meaning
అర్థమవు	be known or understood
అలా(గ)	that way, in that manner
అలాగే	let it be so, alright
అలిసిపోవు	get tired
అల్లరి	noise, quarrel commotion, roit
అల్లల్లాడు	move, be shaken or agitated, flutter
అల్లుడు	son-in-law
అవసరం	need, necessary
అవి	those things
అవు /కా-	become
ఊఁహుఁ	no

ఆ

ఆ	that
—ఆ	(question particle)
ఆఁ	yes
ఆకర్షించు	attract
ఆకలి	hunger, appetite
ఆకలివేయు	feel hungry
ఆకు	leaf
ఆఖరి	last
ఆగు	stop, wait
ఆచారం	custom
ఆట	play
ఆడ	female (person, animal or bird)
ఆడు	*v.* play
ఆత్మ	soul
ఆదాయం	income
ఆది	first, beginning
ఆదివారం	Sunday
ఆనకట్ట	anicut, dam
ఆనందం	joy
ఆనందించు	feel joy
ఆపు	*v.t.* stop
ఆఫీసరు	officer
ఆఫీసు	office
ఆమె	that female person
ఆయన	that male person (II degree of respect)
ఆరు	six
ఆరుగురు	six persons
ఆరున్నర	six and a half
ఆరుబయట	in the open air
ఆరుంబావు	6-15(denoting time)
ఆర్థిక	economic, financial
ఆర్థికంగా	financially
ఆలస్యం	delay

ఇ

ఇక్కడ	here
ఇంకా	still, yet
ఇంకో	another
ఇంకోసారి	once again, some other time
ఇంగ్లీషు	English language
ఇచ్చు	give
ఇంచుమించు	approximately
ఇంజినీరు	engineer

ఇటిక	brick
ఇంటింటికీ	for each house
ఇతను	this male person (informal, intimate)
ఇతర	other
ఇత్తడి	brass
ఇది	this thing
ఇద్దరు	two persons
ఇద్దరూ	both the persons
ఇనుము	iron (metal)
ఇప్పుడు	now
ఇయ్యనిచ్చు	allow one to give
ఇరవై	twenty
ఇరవై మంది	twenty persons
ఇరుకు	narrow
ఇరుగుపొరుగువాళ్లు	neighbours
ఇల్లు	house
ఇవాళ	today
ఇవి	these things
ఇవ్వనిచ్చు	allow one to give
ఇష్టం	liking, pleasure
ఇస్త్రీ చేయు	*v.* iron clothes

ఈ

ఈ	this
ఈగ	fly
ఈను	(y)ean, give birth to (animal)
ఈ ప్రకారంగా	in this manner
ఈమె	this female person
ఈయన	this male person (II degree of respect)
ఈరోజు	today
ఈవిడ	this female person (II degree of respect
ఈవేళ	today

ఉ

ఉక్కబోత	sultriness
ఉక్కు	steel
ఉగాది	Telugu New Year's Day
ఉంచు	keep retain
ఉండు	be, stay, reside
ఉత్తరం	letter
ఉద్యోగం	job, employment, service
ఉద్యోగి	employee
ఉపన్యాసం	lecture
ఉపయోగం	use
ఉపయోగించు	*v.* use
ఉరి	hanging (for death)
ఉరుము	thunder
ఉహుఁ	no

ఊ

ఊఁ	yes
ఊపు	wave (hand)
ఊరగాయ	pickle
ఊరికే	without any purpose, work, cause or activity
ఊరు	village, town, city

ఋ

ఋణం	loan, debt
ఋషి	sage, seer

ఎ

ఎక్కడ	where
ఎక్కువ	more, excess
ఎగుమతి	export
ఎటువంటి	what sort of
ఎడంచేతి వేపు	on the left hand side
ఎండ	sun shine
ఎండు	*adj.* dried
ఎదురుగా	in front of
ఎనభై	eighty
ఎనిమిది	eight
ఎనుము	buffalo (dial.)
ఎంత	how much
ఎంతమంది	how many persons
ఎందరు	how many persons
ఎందుకు	why
ఎన్ని	how many things
ఎప్పుడు	when
ఎరుగు	know (a person or a matter)
ఎరుపు	red colour
ఎరువు	manure, fertiliser
ఎర్ర	red
ఎర్రటి	reddish
ఎర్రని	reddish
ఎలక	rat
ఎలా	how
ఎలాటి	what sort of
ఎలిక	rat
ఎల్లుండి	day after tomorrow
ఎవరు	who

ఏ

ఏ	which
—ఏ	(emphatic particle)
ఏడాది	year
ఏడు	year, seven
ఏడుగురు	seven persons
ఏడ్చు	weep, cry
ఏది	which thing
ఏనుగు	elephant
ఏభై	fifty
ఏం	what, why
ఏమి	what, why
ఏమిటి	what
ఏర్పాటు	arrangement
ఏసుక్రీస్తు	Jesus Christ

ఐ

ఐదు	five
ఐదుగురు	five persons
ఐదో	fifth

ఒ

ఒక	one
ఒకటి	one thing
ఒకటో	first
ఒకడు	one male person(very intimate or inferior)
ఒకతె	one female person (very intimate or inferior)
ఒకరు	one (male or female person (formal, polite)
ఒకమాటు	once, one time
ఒకసారి	once, one time
ఒట్టు	curse, oath

ఒడి	lap
ఒడ్డు	bank
ఒంటరిగా	alone, lonely
ఒంటె	camel
ఒప్పుకొను	agree, accept

ఓ

ఓడ	ship
ఓడరేవు	sea port
ఓడు	lose a game etc., get defeated

ఔ

ఔను	yes

క

కంచం	eating plate (made of metal)
కంచిపట్టు	Kanchipuram silk
కంచు	bronze
కట్ట	bundle(of books etc.) bund (of tank ect.,)
కట్టడం	building, structure, construction, binding(with a rope etc.)
కట్టు	*v*. tie, bind, build, pay (fee etc.)
కట్టె	*n*. stick, *adj*. wooden
కట్నం	dowry
కడుపు	stomach, pregnancy
కంటె	than
కత్తిరించు	cut with a pair of scissors
కథ	story
కథనం	narrative, narration
కదులు	*v. intr.* move
కనీసం	atleast
కన్న	than
కన్నకొడుకు	own son
కన్నడం	Kannada language
కన్నతండ్రి	own father
కన్నతల్లి	own mother
కన్ను	eye
కన్నెపిల్ల	virgin, unmarried girl
కప్ప	frog
కబురు	intimation, information
కబురుచేయు	send word
కబుర్లు	chit-chat
కమ్మరం	black-smithy
కరువు	famine, shortage
కరెంటు	electric current
కర్ర	*n*. stick, *adj*.wooden
కల	dream
కలం	pen
కలగలుపుగా	in a mixed manner
కలయిక	admixture
కలియు	*v*. meet
కళ	art
కళాకారిణి	female artist
కళాకారుడు	male artist
కళ్ళజోడు	eye-glasses
కళ్ళెం	bridle, rein
కవి	poet
కవిత్వం	poetry
కష్టం	difficulty

కాని	but
కానుక	gift
కాపురం పెట్టు	set up family
కాఫీ	cofee
కాయ	unriped fruit
కాయితం	paper
కారు	*n.*motor car, *v.* ooze, drip_drop
కాలం	time
కాలిదారి	foot way
కాలు	leg
కాస్త	a little
—కి	for, to (dative case suffix)
కిటికీ	window
కింద	under,on the ground
కింది	low (of level ect.)
కిందటి	last, previous year etc.,)
కిరసనాయిలు	kerosene oil
కిరాయ	rent (dial.)
కిలకిలా	pleasantly (in laughing)
కీర్తన	song in praise of God
కీర్తి	fame
కీలు	joint (of bones etc.)
—కు	for, to (dative case suffix)
కుక్క	dog
కుటుంబం	family
కుట్ర	conspiracy
కుండ	pot
కుమ్మరం	pottery (profession)
కురియు	*v.* rain
కుర్చీ	chair
ఖులాసాగా	fine, happy
కూజా	jar
కూడలి	junction
కూడా	also, too
కూతురు	daughter
కూర	curry, vegetable
కూరగాయలు	vegetables
కూర్చొను	sit
కూలి	wage
కూలీ	porter, wage earner
కృషి	effort
కెరటం	wave
కేసు	case
కొంగ	crane (bird)
కొంచెం	a little
కొట్టు	strike at, beat
కొడి	burnt end of a wick
కొడుకు	son
కొండ	hill, mountain
కొండచిలువ	python, rock snake
కొత్త	new
కొనుక్కొను	buy for one self
కొబ్బరికాయ	coconut
కొబ్బరికుడక	dried kernel of a coconut
కొయ్య	*n.*wood, *adj.* wooden
కొబ్బరి చెట్టు	coconut tree
కొరాను	Qoran
కొరుకు	*v.* bite
కోకిల	bird Koil
కోట	fort
కోటి	crore
కోటు	coat
కోడలు	daughter-in-law

కోడి	cock or hen
కోత	*n.* cut, lie
కోతి	monkey
కోపం	anger
కోప్పడు	express anger on a person in his presence
కోయిల	bird koil, cuckoo
కోయు	pluck, cut
కోల	oval shaped
—కోసం	for
కోసెడు	of a distance of two miles
కోస్తా	coast, coastal
కౌగిలి	embrace
క్షేమం	welfare, safety

ఖ

ఖరీదు	price, cost
ఖర్చవు	be spent(money etc.)
ఖర్చు	expenditure
ఖాతా	account
ఖారం	taste of chillies
ఖాళీ	vacancy, gap, leisure, inactivity

గ

గచ్చు	cement plastering
గజం	yard
గట్టిగా	loudly, tightly, fast
గట్టు	bund(of a tank etc.)
గడగడా	quickly (in drinking and talking)
గడించు	earn
గడుపు	spend
గంట	bell, hour
గది	room
గద్ద	bird kite
గబగబా	quickly (in walking, writing, speaking, working etc.)
గాని	but
గాయకుడు	male singer
గాయకురాలు	female singer
—గారు	(suffix added to the personal and professional names to denote respect)
గారె	a kind of round cake (made of black gram) usually with a whole in the middle
గాలి	air, breeze, wind
గిత్త	young bull
గిన్నె	metal vessel
గీత	line (drawn)
గుచ్చు	pierce (needle etc.)
గుజ్జు	pulp (inside a fruit etc.)
గుట్ట	hillock, mound
గుడి	temple
గుడిసె	hut
గుడ్డ	cloth
గుడ్డు	egg
గుండా	through, via
గుండ్రన	roundness
గుండ్రని	*adj.* round
గుద్దు	hit, blow
గుమాస్తా	clerk

గుమ్మం	doorway (frame)
గురించి	about
గురువారం	Thursday
గుర్తు	mark, sign
గుర్తుకు వచ్చు	come to mind, strike
గుర్తుండు	remain in memory
గుర్రం	horse
గూడు	nest
గెలుపు	victory
గేదె	she-buffalo
గొడవ	trouble, nuisance, fuss
గొడుగు	umbrella
గొప్ప	great (ness)
గొయ్యి	pit
గోడ	wall
గోపురం	tower of a temple gate
గోరీ	tomb
గోరు	finger nail
గోళీ	marble (for play)
గౌను	gown, frock
గ్రంథాలయం	library
గ్రహణం	eclipse
గ్లాసు	tumbler

చ

చకచకా	quickly (in working, writing, working etc.)
చక్కగా	straightly, nicely
చక్కని	beautiful
చక్కెర	sugar
చక్రం	wheel
చచ్చిపోవు	die
చదివించు	make one read or study, promote studies
చదువు	*n.* study, education *v.* read
చదువుకొను	read for oneself
చదువుకోగలుగు	be able to read
చప్పట్లు చరుచు	clap
చప్పుడు	noise, sound
చమురు	oil
చరుచు	*v.* pat, clap
చరుపు	pat, clap
చర్చి	church
చర్మం	skin, leather
చలాయించు	wield authority
చలి	cold (of climate)
చల్ల	butter-milk
చాకలి	washerman (or — woman)
చాప	mat
చాలా	much, many
చాలామంది	many persons
చాలు	is (are) enough
చిత్రంగా	in a peculiar way
చింతపండు	tamarind
చిన్న	small
చిన్నప్పుడు	in childhood or boyhood
చిరునామా	address
చిలక	parrot
చివర	end, at the end of
చీకటి	darkness

చీమ	ant
చీర	saree
చీలు	*v.* be split
చుట్ట	cigar
చుట్టం	relative
చుట్టు	toe ring (dial.)
చుట్టూ	around
చూచు	see
చూడగలుగు	be able to see
చూడనిచ్చు	allow to see
చూపించు	show
చూపు	eye-sight
చూసుకొను	see for oneself
చెడిపోవు	get spoiled or failed
చెడ్డ	bad
చెప్పనిచ్చు	allow to speak
చెప్పించు	make one tell
చెప్పు	*n.* chappal, *v.* tell
చెప్పుకోవలసిన	worth mentioning
చెమ్చా	spoon
చెంప	cheek
చెంబు	small vessel made of metal etc.
చెరుకు	sugar cane
చెరువు	tank
చెల్లెలు	younger sister
—చేత	by
చేద	bucket
చేదు	bitter (ness)
చేను	corn field
చేప	fish
చేయించు	make one do, get a work done
చేయు	do
చేరు	join, get admitted, reach
చేసుకొను	do for one self
చొక్కా	shirt
చొప్ప	straw of millets
చొప్పున	at the rate of
చోటు	place
చౌక	inexpensive
చౌరస్తా	cross-roads

జ

జంటనగరాలు	twin cities
జనం	people
జంతువు	animal
జబ్బు	disease
జబ్బుపడు	fall sick
జరుగు	happen, move(aside) occur, take place
జరుపు	perform, celebrate, move a thing
జలుబు	cold (a sickness)
జవాబు	reply, answer
జాకెట్టు	blouse, jacket
జాగ్రత్త	care (fulness)
జాలి	pity
జిల్లా	district
జీతం	salary
జీవితం	life
జుట్టు	hair
జూకా	ear-drop (an ear ornament)
జెడ	plaited hair
జెండా	flag
జేబు	pocket

జైలు	jail
జొన్న	millet, jawar
జోడు	pair, couple
జోలపాట	lullaby
జౌళి	textile (industry etc.)
జ్వరం	fever
జ్ఞానం	knowledge, wisdom, intelligence

ట

టమాటా	tomato
టిక్కెట్టు	ticket
టీకా	vaccination (mark)
టూకీ	brief
టెంకాయ	coconut
టేకు	teak wood
టైపుచేయు	type-write
టోపీ	cap

డ

డబ్బా	tin, can, box
డబ్బు	money
డాబా	terrace
డెక్క	hoof
డెబ్భై	seventy
డెబ్భైమంది	seventy persons
డేగిసా	vessel for boiling (bathing) water
డొల్ల	hollow
డోలు	drum (a musical instrument)

ఢ

ఢిల్లీ	Delhi

త

తక్కువ	less
తగరం	tin metal
తడియు	become wet
తండ్రి	father
తను	he or she (–self)
తన్ను	kick
తప్పకుండా	without fail, surely
తప్పు	*n.* mistake, error, *v.* miss, fail
తమిళం	Tamil
తమ్ముడు	younger brother
తయారుచేయు	prepare, make
తరచు(గా)	frequently
తల	head
తలనొప్పి	head-ache
తలుపు	door
తాచుపాము	cobra
తాటికాయలంత	(letters) of very big size (like palmyrah fruits)
తాత	grand father
తాంబూలం	pan, a combination of betal leaves, lime and arecanut
తారీఖు	date
తాలూకా	taluk
తిట్టు	scolding, abuse
తినబోవు	be about to eat
తినిపించు	make one eat, feed

తిను	eat
తియ్యగా	sweetly
తియ్య (-టి/ని)	sweet
తిరుగు	move about, turn
తీపి	sweet(ness), sweet-meat
తీరిక/తీరుబాటు	leisure
తీరు	be fulfilled
తుమ్ము	sneeze
తూచు	weigh
తూర్పు	east
తృప్తి	gratification, satisfaction
తెచ్చు	bring
తెరుచు	open
తెలివి	intelligence, wisdom
తెలివితక్కువగా	foolishly
తెలుగు	Telugu
తెలుగువాళ్ళు	Telugu people
తెలుపు	whiteness, white
తెల్ల (-టి/ని)	white
తెల్లారగట్ల	very early in the morning
తేడా	difference
తేదీ	date
తేనె	honey
తేలు	scorpion
తొక్కు	crush with a pounding rod
తొట్టి	tub
తొందర	hurry, haste, urgency
తొందరగా	quickly
తొందరపని	urgent work
తొంభై	ninety
తొంభైమంది	ninety persons
తొమ్మిది	nine
—తో	with
తోట	garden, orchard
తోడు	draw water from the well
—తోబాటు	along with
తౌడు	bran
తోరణం	festoon of mango leaves (etc.) decorating the threshold
త్యాగరాజ కీర్తన	song composed by Tyagaraja in praise of God
త్వరగా	quickly

ద

దక్షిణం	south
దగ్గర/దగ్గిర	near
దగ్గిరదగ్గిరగా	close to each other
దగ్గిరవు	come closer
దగ్గు	cough
దరఖాస్తు	application
దరఖాస్తుచేయు	apply
దర్జీ	tailer
దర్యాప్తు	investigation, enquiry, probe
దర్యాప్తుచేయు	investigate, enquire
దసరా	Dussera festival
దస్తావేజు	document (sale deed etc.)
దస్తూరీ	hand-writing
—దాకా	upto, till, until
దాఖలుచేయు	submit (application etc.)

దాటు	cross (a road etc.)
దాదాపు	nearly
దారి	way
దిగువ	down (level)
దిగులు	sadness
దిద్దు	*v.* correct
దీపం	lamp, light
దుకాణం	shop
దుమ్ము	dust
దువ్వెన	comb
దూడ	calf
దృష్టి	eye-sight, view
దెబ్బ	blow
దేవుడు	God
దేశం	country
దైవం	God
దొంగ	thief, robber
దొడ్డి	court-yard
దొమ్మ	fainting disease of cattle
దోమ	mosquito
దౌర్జన్యం	attrocity, violence
ద్వారా	through

ధ

ధర	price, cost
ధరావతు	deposit
ధాన్యాగారం	grannery
ధోరణి	trend
ధ్వజస్తంభం	wooden pillar erected in front of the sanctum sanctorum of a temple

న

నగరం	city
నచ్చు	be agreeable
నటి	actress
నటీనటులు	actresses and actors
నటుడు	actor
నడుచు	walk
నది	river
నమస్కారం	(a greeting with palms joined together)
నమ్ము	believe
నర్తకి	female dancer
నర్సు	nurse
నలభై	forty
నలభై మంది	forty persons
నలుగురు	four persons
నల్ల (-టి/ని)	*adj.* black
నల్లబజారు	black market
నల్లి	bed bug
నవల	novel
నవ్వు	*n.* laughter, *v.* laugh
నష్టం	loss
నా	my
నాచు	moss
నాటకం	drama, play
నాట్యం	dancing
నాలిక	tongue
నాలుగు	four
నాలుగో	fourth
నావ	boat
—ని/ను	(accusative suffix added to the oblique form)
నిచ్చెన	ladder

—నించి/నుంచి	from
నించొను/నుంచొను	stand up
నిజం	truth
నిద్ర	sleep
నిద్రపోవు	go to sleep
నిద్రలేచు	get up from sleep
నిందితుడు	the accused (male person)
నిన్న	yesterday
నిమిషం	minute
నిరాశ	despair
నిరుడు	last year
నిరుద్యోగి	unemployed person
నిర్ణయం	decision
నిర్ణయించు	decide
నిర్మాణం	construction, production
నిర్మాత	producer (of a film)
నిర్మించు	produce, construct, build
నిల్చొను	stand up
నివేదిక	report
నిశ్చయమవు	be fixed or decided
నీ	your (informal, inferior)
నీడ	shade, shadow
నీరు	water
నీళ్ళు	water
-నుంచి	from
నున్నని	smooth
నుయ్యి	well
నువ్వు	you (very intimate or inferior)
నూరు	hundred
నూరుగురు/నూరుమంది	hundred persons
నూరో	hundredth
నూలు	cotton
నెయ్యి	ghee
నెల	month
నేత	weaving
నేను	I
నేర్చు(కొను)	learn
నేర్పు	teach
నైవేద్యం పెట్టు	offer food to God
నొప్పి	pain
నోరు	mouth
నౌకరు	servant
న్యాయం	justice

ప

పకపకలు	loud bursts of laughter
పకపకా	bursting(in laughter)
పక్క	side, bed
పక్కన	by the side of
పక్కిల్లు	neighbouring house
పక్షి	bird
పంకా	fan
పచ్చ (-టి/ని)	green
పచ్చడి	chutney
పచ్చి	raw, unriped
పచ్చిక	grass
పంచదార	sugar
పంచాంగం	almanac
పంచుకొను	share with others
పంచె	dhoti
పట్టు	silk
పట్నం	town, city
పడక	bed

పడగ	hood of a serpent
పడగ్గది	bedroom
పడమర	west
పడవ	boat
పడుకొను	lie down, recline, go to bed
పడుచువాడు	young man
పంట	crop
పండగ/పండుగ	festival
పండు	*n.* fruit, *v.* grow (like a crop), ripen
పండుగచేసుకొను	celebrate a festival
పత్తి	cotton
పత్రిక	news paper,magazine
పద	get along
పది	ten
పదిమంది	ten persons
పదో	tenth
పద్యం	poem
పనసపండు	jack fruit
పని	work, deed, job, service
పనికివచ్చు	come to use
పనిమనిషి	servant(maid)
పన్నెండు	twelve
పంపించు	send
పంపు	*n.* pump, *v.* send
పరమాన్నం	a kind of pudding (made of milk, rice and sugar)
పరవాలేదు	No problem! Does'nt matter !
పరిగెత్తు	*v.* run
పరిచయం	acquaintance, introduction
పరిశ్రమ	industry, effort
పరిస్థితి	condition, situation
పరీక్ష	examination, test
పరీక్షించు	examine
పరుగు	run
పరువు	respectability
పలక	slate
పలహారం	tiffin, snack
పలుకుబడి	influence
పల్లె(టూరు)	village
పశువులు	cattle
పశ్చిమ	west (ern)
పసుపు	turmeric
పళ్ళెం	plate
పాక	hut (for men or cattle)
పాగ	turban
పాట	song
పాఠం	lesson
పాడవు	get spoiled
పాడు	*v.* sing, *adj.* bad, dirty
పాడుకొను	sing for one's own pleasure
పాత	old
పాతిక	twenty five
పాత్ర	character (in a play etc.), vessel
పాప	small girl, female baby
పాపం	sin
పాపాయి	small girl, female baby
పాము	snake
పారిపోవు	run away

పాలరాయి	marble stone
పాలు	milk
పావలా	quarter rupee
పిండివంట	special dish for a dinner
పిలుచు	call
పిల్ల	female baby, girl (very intimate or inferior)
పిల్లలు	children
పిల్లవాడు	boy
పిల్లి	cat
పీట	wooden plank(to sit)
పుంజు	cock
పుట	page
పుట్టినరోజు	birth day
పుట్టు	be born
పుణ్యం	act of virtue or charity
పులి	tiger
పులిహోర	a dish prepared with rice adding turmeric chillies and tamarind water
పులుపు	sourness
పులుసు	a kind of Indian soup
పుస్తకం	book
పూజ	worship
పెంకుటిల్లు	tiled house
పెట్టు	put, place
పెండ్లి	marriage
పెదవి	lip
పెద్ద	big
పెద్దగా	loudly
పెద్దమనిషి	gentleman
పెద్దవాడు	big man, elderly man
పెరుకు	pluck out
పెరుగు	*n.* curd, *v.* grow increase
పెళ్ళి	marriage
పెళ్ళిచేయు	perform marriage
పెళ్ళిచేసుకొను	get married, marry
పేజీ	page
పేడ	dung
పేద	poor
పేదవాడు	poor man
పేను	louse
పేరంటం	ceremonial gathering of women on an auspicious occasion, haldi-kumkum
పేరు	name
పేర్చు	pile up
పైన	on the top of
పైరుగాలి	cool breeze that comes from corn fields
పైస	paisa
పొగ	smoke
పొగాకు	tobacco
పొట్ట	stomach
పొట్టి	short
పొట్లం	pocket
పొడి	powder
పొడుగాటి	long
పొడుగు	*n.* length, *v.* long
పొడుగుపాటి	long
పొద	bush
పొది	barber's pouch

పొదుగు	udder
పొద్దున	in the morning
పొలం	cultivating land, field
పోనిచ్చు	allow to go
పోనీ	otherwise
పోలిక	resemblance
పోవు	go, die
పౌను	pound (sterling or a standard of weight)
ప్రతి	*n.* copy, *adj.* every
ప్రధాన	important, chief, prime
ప్రధాన కార్యాలయం	head-quarter, central office
ప్రపంచం	world
ప్రభుత్వం	government
ప్రమాణంచేయు	swear, take oath
ప్రమాదం	danger, accident
ప్రయత్నం	effort, trial
ప్రయాణం	journey
ప్రయాణంచేయు	travel
ప్రశ్న	question
ప్రసంగం	speech
ప్రసిద్ధ(మైన)	famous
ప్రాంతం	region
ప్రార్థన	prayer

ఫ

ఫక్కున	as a sudden burst in laughter
ఫలితం	result
ఫిరాయించు	change (statement of facts or political allegiance)
ఫిర్యాదు	complaint
ఫీజు	fee
ఫైలుచేయు	file (papers etc.)
ఫొటో	photograph
ఫోను	telephone

బ

బంగళా	bunglow
బంగారం	gold
బజారు	market
బట్టలు	clothes
బడి	school
బండి	cart
బండిబాట	cart way
బతకమ్మ	name of the goddess Gauri(dial.)
బతుకు	*n.* life, *v.* live
బతుకుతెరువు	livelihood
బదిలీఅవు	be transferred
బదిలీచేయు	transfer
బంతి	ball
బందరు	popular name of the town Machilipatnam
బందవు	be closed
బందిఖానా	prison, cell
బరువు	weight
బర్తరఫ్ చేయు	dismiss (from service etc.)
బర్రె	she-buffalo (dial.)
బల్ల	bench, table
బస్సు	bus
బాగా	nicely, well, fine
బాట	road, way
బాడుగ	rent (dial.)

బాతు	duck
బాధ	trouble, suffering
బాధపడు	suffer
బాబు	small boy, male baby
బార	a measurement of length of stretched hands
బావ	brother-in-law
బావి	well
బిగ్గరగా	loudly
బియ్యం	rice
బిళ్ళ	tablet
బీద	poor
బీరువా	almirah
బుజ్జగించు	caress, pacify
బుజ్జిబాబు	male baby
బుట్ట	basket
బుట్టదాఖలవు	go to the waste paper basket
బుధవారం	Wednesday
బువ్వ	cooked rice (mostly in the baby talk)
బూటు	boot, shoe
బూడిద	ash
బూరెలు	a kind of sweet dish
బృందం	troupe, groupe of persons
బెజవాడ	popular name of the city Vijayawada
బెల్లం	jaggery
బెస్తవాడు	fisherman
బేలు	bale (of cotton or yarn)
బైబిలు	The Bible
బొట్టు	(vermillion) mark on the fore-head
బొబ్బట్లు	a kind of sweet dish
బొంబాయి	Bombay
బొమ్మ	doll, picture
బోను	trap, cage
బ్రహ్మ	The Creator
బ్రహ్మాండంగా	in a grand manner, magnificiently

భ

భయపడు	fear, get frightened
భయపెట్టు	frighten
భయం	fear
భవనం	building
భారతదేశం	India
భారతీయులు	Indians
భార్య	wife
భాష	language
భేదం	difference
భోజనం	meal, dinner
భోజనంచేయు	eat food, take meal
భోజనాల హాలు	dining hall
భోంచేయు	take food

మ

మకాం	residence
మగ	male
మగడు	husband (used in informal speech)
మగ్గం	weaver's loom
మంగళవారం	Tuesday
మజ్జిగ	butter-milk

మంచి	good
మంచిదండి!	That's alright !
మంచినీళ్ళు	drinking water, fresh water (lit. good water)
మద్రాసు	Madras
మధ్య(లో)	(in the) middle, in the midst of
మన	our (including the listener)
మనం	we (including the listener)
మనస్సు	mind
మనిషి	person (male or female)
మంత్రి	minister
మందు	medicine
మన్ను	last (a thing like saree), be durable
మరి	then, so
మరిచిపోవు	forget
మరో	another
మర్యాదగా	politely
మల్లెపువ్వు	jasmine flower
మసీదు	mosque
మహమ్మదీయుడు	a mohemmedan (male person)
మహాత్ముడు	a great soul (title of M.K.Gandhi)
మళ్ళు	take a turn
మా	our (excluding the listner)
మా ఆవిడ	my wife
మాగాణి(భూమి)	wet land, land having irrigation facility
మాట	word, matter
—మాటు	time (like two times etc.)
మాత్ర	pill
మాత్రం	only
మాదిరిగా	like
మామగారు	father-in-law
మామయ్య	maternal uncle
మామిడిచెట్టు	mango tree
మామిడిపండు	mange fruit
మామూలుగా	normally
మాంసం	meat, flesh
మార్చు	alter, change, shift
మినహాయించు	deduct, exempt, exclude
మిరియం	pepper
మీ	your (plural; singular, polite)
మీ ఆవిడ	your wife
మీగడ	cream
మీద	on, upon
మీరు	you (plural; singular polite or formal)
ముక్క	piece
ముక్కు	nose
ముఖం	face
ముఖ్యంగా	especially
ముఖ్యపట్నం	chief town, capital
ముగ్గు	decorative pattern usually drawn in or in front of a house
ముగ్గురు	three persons
ముత్తయిదువ	married lady whose husband is alive
ముద్దు	kiss

ముంత	a small earthen pot
ముందర	in the beginning, in front of
ముందు	before, in the beginning
ముప్పావు	three quarters
ముప్పై	thirty
ముప్పైమంది	thirty persons
ముల్లు	thorn
మువ్వ	tinkling bell
ముసలాయన	old man
ముసలావిడ	old woman
ముసలి	old
మూట	bundle (of clothes etc.)
మూడు	three
మూడో	third
మూత	lid, cap
మూల	corner
– మూలంగా	on account of, due to
మూలుగు	groan
మెచ్చు(కొను)	appreciate, praise
మెట్ట(భూమి)	dry land (depending on rains)
మెట్టు	step (of door or stair-case)
మెతుకు	a grain of cooked rice
మెత్తగా	softly
మెత్తన	softness
మెత్తటి(/-ని)	soft
మెల్లగా	slowly, in a low tone
మేకు	nail
మేడ	upstair building
మేనల్లుడు	nephew (sister's son of a man or brother's son of a woman)
మేం/మేము	we (excluding the listener)
మైకు	microphone
మైలు	mile
మొక్క	plant
మొగ	male
మొగుడు	husband (used in informal way)
మొగ్గ	bud
మొట్టమొదటి	the very first
మొదటి	first
మొదలు	beginning
మొదలైనవి	et cetera
మొన	sharp nose of a weapon
మొన్న	day before yesterday
మొహం	face
మోత	loud noise (of machine etc.), carrying (a load)
మోద	bunch of 1000 betel leaves
మోసం	deceit
మౌనం	silence (of a person)

య

యాత్ర	pilgrimage
యాభై	fifty
యాభైమంది	fifty persons
యుద్ధం	war

యువకుడు	youngman
యువతి	young woman

ర

రకం	kind, variety
రకరకాల	several kinds of, various
రక్తం	blood
రంగు	colour
రచించు	produce a piece of literature or art, write
రచ్చబండ	public place of meeting of elders of village
రద్దీ	rush
రప్పించు	make one come
రమారమి	nearly
రహస్యం	secret, confidential matter
రాజకీయనాయకుడు	political leader
రాజకీయాలు	politics
రాజధాని	capital city
రాజీనామా చేయు	resign
రాజు	king
రాజ్యం	kingdom, state
రాణి	queen
రాత(/వ్రాత)	hand-writing, fate
రాత్రి	night
రానిచ్చు	allow to come
రాబడి	income
రామాయణం	Ramayana
రాయి	stone
రావిచెట్టు	pipal tree
రాశిఫలాలు	ziodical predictions (based on houses)
రాష్ట్రభాష	state language
రాష్ట్రం	state
రాసుకొను	write for oneself
రాసుకోలేకపోవు	be unable to write for oneself
రిజిస్టరవు	be registered (document etc.)
రీతి	manner
రుచి	taste
రూపాయి	rupee
రెట్టించు	double(the quantity)
రెండు	two
రెండూ	both the things
రెండో	second
రేపు	tomorrow
రైలు	railway train
రొద	noise
రోకలి	pounding rod (made of wood) for pouning rice etc.
రోకలిబండ	pounding rod for preparing chutney etc.
రోజు	day
రోజుకు	per day
రోడ్డు	road
రౌడీ	rowdy
రౌతు	horse rider, boulder (dial.)

ల

లక్ష	lakh
లక్షమంది	a lakh of persons

లంగరు	anchor
లంగా	petty-coat
లడ్డు	a kind of sweet-meat
లలితకళ	fine art
—లా/లాగ	like
—లా(ం)టి	like, similar
లాభం	profit, use, benefit
లారీ	lorry
లావు	stout(ness)
లావుపాటి	stout
లిపి	script
లుంగీ	lungi
లెక్క	account, sum, money mathematical problem
లేచు	get up, rise
లేడి	deer
లొట్టి	a kind of small earthen pot
—లో	in
లోతు	depth, deep
—లోనుంచి/లోంచి	from inside, from within
లోపల	inside, within

వ

వంకర	*n.* curvature, bending, *adj.* curved, bent, crooked
వచ్చు/రా	come
వచ్చేయు	come away
వజ్రం	diamond
వడ	a kind of dish
వడ్డించు	serve food
వడ్రంగి	carpenter
వంట	cooking
—వంటి	like
వంటిల్లు	kitchen
వంద	hundred
వందమంది	hundred persons
వరకు	till, upto
వరం	boon
వరస	row, line
వరసలుపెట్టి పిలుచుకొను	call each other by kinship terms
వరి	paddy
వరిచేను	paddy field
వర్తకం	trade
వర్షం	rain
వలవలా	bitterly (in weeping)
—వల్ల	due to, on account of
వస్తువు	thing, article
వాక్యం	sentence
వాఙ్మయం	language and literature
వాదం	argument
వాదించు	argue
వాన	rain
వాయించు	play a musical instrument
వారం	week
వారు	that(male or female) person (in the I degree of respect)
వార్త(లు)	news
వాళ్ళు	those persons
విత్తనం	seed
విద్యార్థి	male student

విద్యార్థిని	female student
విధి	duty
వినిపించు	fall in ears, be heard, make one hear
విను	hear
వినోదం	entertainment
వింత	*n.* wonder, peculiarity; *adj.* strange, peculiar
విందు(భోజనం)	feast
విమానం	aeroplane
విమానాశ్రయం	airport
విలువ	value
విలువైన	valuable
వివరించు	explain
విశాలంగా	spaciously
విశాలమైన	spacious, large
విశేషం	speciality, pecularity
విశ్రమించు	take rest
విశ్రాంతి	rest
విశ్వవిద్యాలయం	university
విషయం	matter
విసుగు	boredom
విహారయాత్ర	excursion
వీచు	blow(wind)
వీడు	this male person (very intimate or inferior)
వీణ	a kind of stringed musical instrument)
వీధి	street
వీరు	this (male or female) person (in the I degree of respect)
వృత్తి	profession, occupation
వెండి	silver
వెనక	behind, back, ago
వెనకబడిన	backward
వెనకాల	behind
వెన్న	butter
వెయ్యి	thousand
వెయ్యిమంది	thousand persons
వెల	price, cost
వెళ్ళనిచ్చు	allow to go
వెళ్ళు	go
వేగం	speed
వేడి	*n.* heat, *adj.* hot
వేపచెట్టు	neem tree
వేపపువ్వు	neem flower
— వేపు	towards, side (as 'this side, that side' etc.)
వేరుసెనగ	groundnut
వేలాడు	hang
వేలు	finger
వైద్యం	medical treatment or practice
— వైపు	side (as 'this side, that side' etc.)
వోటు	vote
వ్యక్తి	person, individual
వ్యవసాయం	agriculture
వ్యాపారం	business
వ్రాత	hand-writing

శ

శంఖం	conch
శనివారం	Saturday

శబ్దం	sound, noise
శాలువా	shawl
శాస్త్రం	science
శిథిలమవు	ruin
శిలువ	cross (of Christ)
శిలువవేయు	crucify
శివుడు	Lord Siva
శీలం	character
శుక్రవారం	Friday
శుభ్రత	cleanliness
శూన్యం	void, emptiness
శొంఠి	dry ginger
శోభనం	nuptial ceremony
శౌర్యం	valour, heroism
శ్రద్ధ	attention
శ్రద్ధగా	carefully, attentively
శ్రమఇచ్చు	give trouble
శ్రీ	Sri (used before the name of a male person as 'Mr' in English)
శ్రోత	listener

ష

షరతు	condition(stipulated)
షావుకారు	sahukar, seth, merchant
షికారు	pleasure walk, stroll

స

సకుటుంబంగా	with family
సగం	half
సంక్రాంతి	Pongal festival
సంగతి	matter, affair
సంగీత కచేరీ	music recital
సంగీతం	music
సంఘసేవ	social service
సంచి/సంచీ	bag
సంతోషం	joy, happiness
సంతోషించు	feel happy
సన్న(–టి/ని)	lean, slim, narrow
సబ్బు	soap
సముద్రతీరం	sea coast
సముద్రం	sea
సంపాదించు	earn
సంభాషణ	conversation
సమ్మె	strike
సమ్మెట	hammer
సంవత్సరఫలాలు	annual predictions
సంవత్సరం	year
సంవత్సరాది	New Years Day
సంసారం	family, world
సంస్కృతం	Sanskrit
సరయిన	appropriate, proper
సలహా	advice
సహజ(మైన)	natural
సహాయం	help
సాక్షి	witness (person)
సాగు	proceed
సాంకేతిక	technological, technical
సామెత	proverb
సామ్రాజ్యం	empire
సాయంత్రం	evening
–సారి	time (as in 'first time, second time' etc.)
సిగరెట్టు	cigarette

సిద్ధాంతి	astrologer
సిఫార్సు	recommendation
సింహం	lion
సిరా	ink
సీసం	lead
సీసా	bottle
సున్న	zero, nil
సుమారు	roughly, about
సూది	needle
సూర్యుడు	sun
సృష్టి	creation
సృష్టించు	create
సెకను	second (of time)
సెలవు	leave, holiday
సేకరించు	collect
సేద్యం	cultivation, agriculture
సేమ్యా	vermicelli (used in preparing a kind of pudding)
సైకిలుతొక్కు	ride on a bicycle
సైన్యం	army
సొంత	own
సొంతం	one's own thing
సొమ్ము	money, ornament
సోమరి	lazy person
సోమవారం	Monday
సౌకర్యం	convenience
సౌఖ్యం	comfort
స్తంభం	pillar
స్థలం	place, site
స్థాపించు	establish(institution etc.)
స్నానం	bath
స్నానం చేయు	take bath
స్వేచ్ఛ	liberty
స్వేచ్ఛగా	freely

హ

హక్కు	right
హద్దు	boundary, limit
హాయి	happiness, comfort
హారతి	offering of burning camphor before an image of God or before a respectable person
హాలు	hall
హిందువు	Hindu person
హుండీ	hundi
హృదయం	heart
హెచ్చు	excess, more
హేళన	mockery
హోళీ	festival Holi
హౌదా	seat arranged on an elephant